

HOMEOPATIA: MEDICINA O PLACEBO?

Miranda

“Els tresors més inestimables són: la consciència irreprotxable i la bona salut. L’amor per Déu i l’estudi de si propi n’ofereixen una, l’homeopatia ofereix l’altra.”

Samuel Hahnemann

“Si l’homeopatia funcionés, no li diríem medicina alternativa, li diríem medicina.”

J.M Mulet

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	7
<u>PART TEÒRICA</u>	
1. INTRODUCCIÓ A L'HOMÉOPATIA.....	9
1.1 Què és l'Homeopatia?	9
1.2 Què és el placebo?	10
2. HISTÒRIA DE L'HOMÉOPATIA	11
2.1 Samuel Hahnemann.....	13
3. LLOCS ON S'UTILITZA L'HOMÉOPATIA	17
4. COM ES FAN ELS REMEIS?	19
4.1 La potència dels remeis	19
4.2 Exemple de com es prepara un remei.....	21
5. TIPUS CONSTITUCIONALS	23
5.1 Què analitza l'homeopatia?.....	23
5.2 Prescripció constitucional.....	24
6. PRINCIPIS BÀSICS DE L'HOMÉOPATIA.....	25
7. FORMES DE PRESENTACIÓ DELS MEDICAMENTS HOMÉOPÀTICS	28
8. CENTRES O LABORATORIS PRINCIPALS DE PRODUCCIÓ D'HOMÉOPATIA.....	31
8.1. Boiron.....	31
8.1.1. Història	31
8.1.2. Medicaments de la casa	32
8.2. Heel	32
8.2.1. Història	32
8.2.2. Medicaments de la casa	33
8.3. Dhu.....	33
8.3.1. Història	33
8.3.2. Medicaments de la casa	34
9. MITES DE L'HOMÉOPATIA.....	35
9.1 Els deu mites més comuns sobre l'homeopatia	35
10. ARGUMENTS EN CONTRA L'HOMÉOPATIA.....	38

10.1	Deu raons per no creure en l'homeopatia	38
10.2.	Comunicat del NHMRC australià.....	40
10.3	La homeopatia segons J.M. Mulet	42
10.4	Casos greus en l'ús d'homeopatia.....	45
<u>PART PRÀCTICA</u>		
METODOLOGIA.....		48
11.	ENTREVISTES.....	49
11.1	Entrevista a un metge homeòpata	50
12.1	Entrevista a un homeòpata	53
11.3	Entrevista a una farmacèutica especialitzada en homeopatia	57
11.4	Entrevista a un veterinari.....	60
12.	ENQUESTES	62
12.1	Enquestes a les farmàcies de Banyoles	63
12.2	Anàlisi dels resultats de les enquestes a la població del Pla de l'Estany i comparativa d'aquestes amb la població de York, Anglaterra.....	66
13.	PREPARACIÓ DEL REMEI ÀLOE VERA 2d EN GRÀNULS DE LACTOSA.....	70
13.1	Material necessari	71
13.2	Utilitat del remei o patiments tractats.....	71
13.2.1.	Tipus constitucional	72
13.3	Procediment	72
13.4.	Observacions	74
14.	CONCLUSIONS	76
15.	BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	79

ANNEXOS

- A. Quadre dels principals tipus constitucionals
- B. Dr. Benveniste
- C. Entrevista a un veterinari
- D. Enquestes a les farmàcies de Banyoles
- E. Enquesta a la població del Pla de l'Estany i comparativa de la mateixa amb la població de York, Anglaterra
- F. Informació extra de l'homeopatia

AGRAÏMENTS

Per començar, vull agrair aquest treball a la meva mare. Sense el seu recolzament a l'hora de triar aquest tema, tot això no hauria estat possible.

També vull donar les gràcies a la meva tutora, que des del principi ha estat disposada a ajudar-me amb qualsevol cosa i m'ha animat en tot moment.

Per descomptat, no puc deixar-me la Clara Ferrer, farmacèutica, en Joan Carles Serrano, veterinari, en Xavi Jimeno, homeòpata, i en Joan Mora, metge homeòpata, per obrir-me les portes i explicar-me les seves vivències en el món de l'homeopatia.

A totes les farmàcies de Banyoles que han dedicat deu minuts del seu temps a respondre les meves preguntes i a qualsevol persona que va contestar el qüestionari, gràcies.

A l'Oscar, per les hores que he passat dins el bus, fent aquest treball, quan l'anava a veure.

I sobretot, a la meva família i amics, només pel sol fet de ser-hi.

INTRODUCCIÓ

Si fa un any i mig m'haguessin preguntat sobre què tractaria el meu treball de recerca, n'estic completament segura que no hauria dit l'homeopatia. La veritat, és que fins quinze dies abans d'entregar les propostes del treball, no m'havia plantejat aquesta opció.

Homeopatia: medicina o placebo, tracta sobre l'estudi d'aquesta medicina alternativa, poc coneguda en general, però sobretot, principal causant de grans debats entre bioquímics, metges i naturistes.

Vaig triar aquest tema pel simple fet que he estat tractada amb homeopatia tres vegades, i per dos casos totalment diferents. Tant el meu tractament, quan tenia cinc anys, com el que em vaig fer quan en tenia quinze, van donar uns resultats sorprenentment bons. I aquí ve la pregunta que et fa molta gent: *Com pot ser que una medicina alternativa, sense cap comprovant científic, pugui funcionar?* La veritat és que no ho tinc molt clar, però el que sí sé segur, és que en ambdós casos, la medicina tradicional no m'ho havia curat.

La meva hipòtesi de treball no és molt complexa. Vull esbrinar si l'homeopatia es tracta d'un placebo o realment té una funció curativa. També estudiar què en sap i què en pensa la població del Pla de l'Estany sobre aquesta medicina alternativa i per acabar, poder fabricar un producte homeopàtic a casa, per veure les complexitats i el material que es necessita. Però el que em cal fer primer és endinsar-me en el món de l'homeopatia, saber exactament de què es tracta i com ha arribat als nostres temps, ja que la veritat és que en sé ben poca cosa.

En el marc teòric explicaré què és l'homeopatia des dels seus orígens i les lleis que s'utilitzen per explicar la seva funcionalitat. També la forma de presentació en que podem trobar aquests remeis i les principals empreses fabricants d'aquest producte. Un apartat estarà dedicat als contres que té aquesta medicina alternativa, ja des del punt de vista de J.M. Mulet, un bioquímic que rebutja aquests tractaments per poc científics, o l'estudi homeopàtic australià fet el passat mes d'abril.

La part pràctica consistirà en diferents enquestes a persones que tenen relació amb el món de l'homeopatia: un veterinari, una farmacèutica, un metge homeòpata i un homeòpata. També faré una enquesta a la població del Pla de l'Estany, per veure què en pensen i què en saben. Finalment, tinc intenció de fer i comparar la mateixa enquesta a habitants de York, Anglaterra, durant la meva estada de quinze dies aquest estiu.

Per acabar, mostraré la meva experiència amb la fabricació, partint de zero, d'un producte homeopàtic.

1. INTRODUCCIÓ A L'HOMEOPATIA

1.1 Què és l'Homeopatia?

- Segons l'Institut d'Estudis Catalans¹:

f. [MD] [LC] *“Pràctica terapèutica que consisteix a tractar les malalties per mitjà de medicaments a dosis mínimes, els quals, administrats a dosis més grans produirien en la persona sana símptomes iguals als de la malaltia que es tracta de combatre.”*

- Segons els homeòpates i els llibres d'homeopatia:

L'Homeopatia és un mètode terapèutic que consisteix en administrar a un individu malalt dosis infinitesimals d'una substància que, ingerida en concentracions elevades per un individu sa, li provocaria símptomes similars al que pateix l'individu malalt.

Aquesta administració de potències infinitesimals d'una substància activa, a un individu malalt, permet aconseguir una resposta en l'organisme capaç de modificar l'estat de malaltia, establint un procés de curació.

1.1.1 Origen de la paraula

Les paraules Homeos y Pathos provenen del grec clàssic i signifiquen semblança i sofriment respectivament.

Homeos, allò que s'assembla entre si, també pot ser diferent en el seu origen i composició, o en la forma. Per exemple:

· **Ipecacuana**: també anomenada arrel vomitiva, és un arbust del que s'utilitza la seva arrel. La seva ingesta provoca nàusees i vòmits, i s'utilitza com a medicament per provocar el vòmit. Els símptomes que provoca són semblants als que poden tenir les dones durant l'embaràs.

¹ <http://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=homeopatia&operEntrada=0>

• **Belladonna:** és una planta amb una gran quantitat de substàncies actives, algunes al·lucinògenes i amb influència en el sistema nerviós. La seva ingesta produeix al·lucinacions semblants a les que pot tenir una persona que pateix esquizofrènia.

• **Quina:** va ser el primer remei homeopàtic. La ingesta de l'escorça d'aquest arbre produeix febres intermitents i la pèrdua de líquids semblants als que produeix el paludisme.

Figura 1: Belladonna

Amb aquests exemples es pot percebre la semblança entre els símptomes que es poden observar en l'individu que els pateix, i els símptomes que es poden produir, de manera artificial, amb la intoxicació a un individu sa amb substàncies procedents de la naturalesa.

1.2 Què és el placebo?

Segons l'Institut d'Estudis Catalans²:

m. [MD] *Fals medicament preparat amb el mateix aspecte que un medicament determinat, però que només conté productes inerts, emprat en la investigació farmacològica.*

² <http://dlc.iec.cat/results.asp>

2. HISTÒRIA DE L'HOMIOPATIA

Les primeres referències que se'n coneixen són degudes al metge grec Hipòcrates de Cos (Cos 460a.C – Tesàlia 370a.C). Considerat per molts el pare de la medicina moderna, va establir unes pautes terapèutiques per definir el principi de similitud, és a dir, el que pot provocar una malaltia també la pot curar.

Durant la primera meitat del segle XVI, el metge y alquimista suís Theophrastus Bombast von Hohenheim (Einsiedeln 1493 – Salzburg 1541), conegut com a Paracels, va observar la naturalesa i la individualització del malalt a través del principi de similitud, recomanant dosis baixes dels medicaments per estimular una curació i evitar efectes tòxics de les drogues.

El següent paràgraf, extret de l'obra de Paracels *“Tres llibres de cirurgia”*³ (1528), mostra una síntesi del seu pensament:

“ El metge no és més que el servidor de la naturalesa, i no el seu amo. Per això correspon a la medicina seguir la voluntat de la naturalesa. El metge procedeix de la naturalesa, ella el fa. Sols aquell que obté la seva experiència de la naturalesa és un metge, i no aquell que amb el cap i amb les idees elaborades escriu, parla i obra en contra de la naturalesa i de les seves peculiaritats.”

La medicina ortodoxa dels segles XVIII i XIX, utilitzava mètodes poc eficaços en el tractament de malalties.

L'aparició de l'Homeopatia va ser un èxit gràcies a la seva filosofia i els seus conceptes pràctics sobre la patologia. Les microdosis homeopàtiques van moderar la perillosa pràctica de tractar els malalts fins arribar a la intoxicació.

Samuel Hahnenmann (Meissen 1755 - París 1843), va traduir el llibre de la Matèria mèdica sobre la quina o escorça peruana, del famós metge William Cullen (Hamilton 1710 – Edinburg 1790) i hi va afegir una observació pròpia: la quina funcionava perquè les seves dosis tòxiques produïen els mateixos símptomes de la malaltia que pretenia tractar, el paludisme, i no perquè era aspre i amargant com

³ PARACELS, Tres llibres de cirurgia, 1528

deia Cullen. Per comprovar aquest fet, Hahnenmann va ingerir dosis progressivament altes, de quina, fins arribar a patir febres, calfreds i altres símptomes semblants als que produïa la malària.

Durant el segle XVIII, la filosofia de Hahnemann es va estendre ràpidament des d'Alemanya a tot Europa, Àsia i les Amèriques. Encara que hi havia molts metges en desacord amb les idees de Hahnemann, l'homeopatia va quedar establerta a molts països i la seva reputació va anar en augment.

El 1831 hi va haver una epidèmia de còlera a Europa Central. Per tractar la malaltia, Hahnemann va subministrar l'Alcanfor com a remei. Per on aquest tractament homeopàtic es va utilitzar, els resultats van tenir un gran èxit.

Un dels seguidors de Hahnemann, el doctor Frederick Foster Hervey Quin, va ser de les moltes persones curades del còlera. Ell ja s'havia interessat per l'homeopatia, però l'èxit del seu tractament va augmentar el seu respecte cap a aquesta, fins el punt de dedicar-se, al 1832, a la pràctica de l'homeopatia a Londres, on més tard va fundar el primer hospital homeopàtic, l'any 1849.

L'homeopatia es va establir als Estats Units als voltants del 1820. Els doctors Constantine Hering (1800-1880) i James Tyler Kent (1849-1916), van ser dos homeòpates americans importants que van continuar el treball de Hahnemann en la comprovació de remeis i també en la introducció de noves idees i pràctiques homeopàtiques.

Les Lleis de Curació desenvolupades pel doctor Hering, expliquen com la malaltia es cura mitjançant l'homeopatia. Hi ha tres fases i tres lleis bàsiques de la curació: els símptomes es mouen de la part superior del cos cap a la part inferior, de l'interior a l'exterior i dels òrgans més importants als menys fonamentals. Hering també va creure que la curació s'esdevenia en un ordre invers a l'aparició dels símptomes. Per exemple, generalment, una persona se sent emocionalment millor abans que els símptomes físics desapareguin.

El doctor Kent va observar que els diferents tipus de persones reaccionaven a certs remeis més intensament que altres. Va mantenir que les persones amb formes corporals i personalitats similars, tendien a sofrir els mateixos tipus de malalties. Això va introduir la base de la seva teoria: els remeis havien d'ésser prescrits d'acord amb l'aspecte personal i emocional de cada un, alhora que els símptomes físics. Va agrupar a les persones d'acord amb una sèrie de “tipus constitucionals”. Tot allò va ser reconegut com l'homeopatia clàssica.

2.1 Samuel Hahnemann

Christian Friedrich Samuel Hahnemann, (Meissen, 1775 - París, 1843) va ser un metge alemany conegut com al creador de l'homeopatia, estudiant de la malaltia i el seu tractament. Els principis de l'homeopatia van ser exposats per l'autor en diverses obres, com *Organon de la medicina* (1810) i *Malalties cròniques, la seva naturalesa especial i el seu tractament homeopàtic* (1828).

Va obtenir una beca real que li va permetre continuar els seus estudis a l'escola d'Afra, en principi reservada per la noblesa. Dos anys més tard va abandonar el centre per inscriure's a la Universitat de Leipzig.

Més tard, va abandonar els estudis de medicina, ja que veia que les seves teories no es corresponien amb les dels seus professors, que les consideraven més pròpies d'un apotecari. Quan va deixar la Universitat de Leipzig, va comprendre que no es podria considerar metge mentre no sabés curar de manera efectiva.

La base dels seus remeis eren tòxics molt forts, per aquest motiu, Hahnemann va voler aprendre la pràctica de les fórmules abans de començar a receptar. Va ser en aquell moment quan va començar a estudiar química.

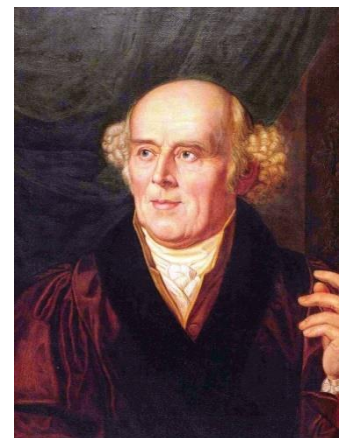

Figura 2: Samuel Hahnemann

Més tard, es va casar amb la filla d'un farmacèutic, i es va establir com a metge a la població de Gommern, un indret petit sense farmàcia, el qual li va permetre comprovar l'acció dels medicaments que ell mateix preparava.

De tornada a Leipzig al 1789, Hahnemann va tenir la necessitat de controlar per si mateix l'efecte de cada medicament en l'home sa. Va absorbir fortes dosis de quina, després de ipecacuana i d'altres substàncies; va estudiar els efectes en si mateix i, recordant la fórmula d'Hipòcrates "*simila similibus curantur*" (el semblant cura al semblant), va deduir la llei que va donar l'origen a l'homeopatia: "per curar una malaltia, s'ha d'administrar un remei que provoqui en l'home sa els mateixos efectes que s'observen en el malalt."

Aquesta teoria va aixecar una gran protesta en els metges. Els enemics de Hahnemann no cedien, i l'home es va veure obligat a abandonar Sajonia, per finalment acabar vivint a Torgau, i més tard traslladar-se a Kothen.

Els seus adversaris van aconseguir que l'homeopatia es prohibís a Àustria, Hongria i Prússia.

Al cap d'uns anys, l'home va patir vàries pèrdues en poc temps, la mort de la seva dona i de la majoria dels seus onze fills.

Al 1835, una parisenca, Mélanie d'Hervilly, que patia tuberculosi i a qui ja no li funcionava cap tipus de medicina oficial, va decidir com a últim recurs buscar la curació en Hahnemann, ja que la seva fama s'havia estès fins a París. Després de la curació, la pacient va demanar a l'homeòpata que es traslladés a la capital francesa, on al cap d'un temps es van casar.

El 2 de juliol de 1843, després de poc temps de contraure una malaltia, Samuel Hahnemann mor a París.

2.2 El principi de la força vital

Hahnemann va tenir dificultats en comprendre l'actuació dels remeis.

Va descobrir que com més alta era la dilució o potència del remei, més efectiu era el seu poder curatiu. Va arribar a la conclusió que havia d'existir algun tipus d'energia subtil en el cos que responia a les petites provocacions dels remeis, permetent que el cos es curés a si mateix.

Hahnemann va anomenar a aquesta energia corporal “força vital”. És la força o energia responsable que el cos funcioni saludablement, coordinant les seves defenses contra la malaltia. Si aquesta força queda alterada per l'estrès, una dieta pobre, falta d'exercici, etc., apareix la malaltia. Els símptomes de la malaltia són manifestacions externes de les forces vitals que intenten redirigir el desajustament i restaurar l'ordre en el cos.

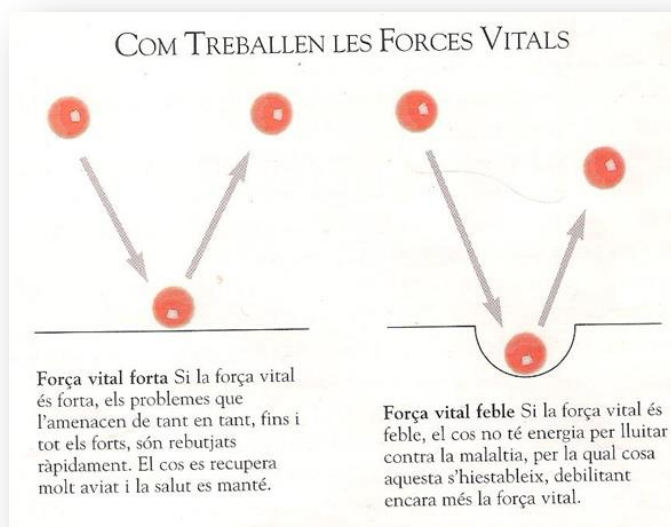

Figura 3: Aquests dos diagrames il·lustren la diferència existent entre una força vital forta i una feble. S'ha d'imaginar la força vital com un trampolí, els problemes que l'amenacen com boles que són llançades contra el trampolí des d'una gran altura, i els remeis homeopàtics com els que accentuen la força vital.

2.2.1 Malalties agudes i cròniques

Els homeòpates classifiquen les malalties com agudes i cròniques. En una malaltia aguda autolimitant com el refredat, la persona es posa malalta ràpidament, la malaltia segueix un curs, i finalment desapareix, amb o sense tractament. En canvi, en una malaltia crònica, una persona sofreix la malaltia de manera contínua i recurrent; per exemple, les infeccions recurrents i les malalties degeneratives com l'artritis, on la tendència general de la salut és descendent.

Els remeis homeopàtics ajuden a recuperar-se, estimulants la força vital, la qual queda temporalment debilitada i és més capaç d'aconseguir l'equilibri. Els remeis subministren energia a la força vital, per alliberar el cos de la malaltia, i l'ajuden a retornar al seu estat saludable.

3. LLOCS ON S'UTILITZA L'HOMEOPATIA

Actualment, l'homeopatia és utilitzada en més de 80 països, generalment europeus, però també està present a Amèrica del Sud i del Nord (Brasil, Argentina, Estats Units i Mèxic)

Hi ha països com l'Índia, Mèxic o Brasil, on l'homeopatia està integrada dins la sanitat social, en canvi a l'Argentina, la pràctica d'homeopatia està autoritzada però no legislada.

Exemples i percentatges en diferents països:

- **França:** L'homeopatia està integrada en el seu sistema públic de salut, i és el país on s'utilitza més aquest tractament. Un 74% de les persones residents a França declara que *“estan disposats a tractar-se amb homeopatia si es dóna el cas que el seu metge els hi recepta”*⁴, i un 64% reconeix que n'ha pres algun cop.
- **Alemanya:** És un altre exemple de país que té introduït el tractament homeopàtic a la seguretat social. Segons una enquesta feta al 1998, un 28% de la població total d'aquest país va consumir alguna vegada medicaments homeopàtics.
- **Regne Unit:** Igual que França i Alemanya, aquest és un altre país Europeu que té l'homeopatia integrada en la seguretat social, i compta, a més, amb quatre hospitals homeopàtics integrats dins el Sistema Nacional de Salut Britànic, on destaquen el Royal Homeopathic Hospital a Londres i el Glasgow Homeopathic Hospital. A més, un 10% de la població visita a metges homeòpates habitualment.
- **Espanya:** El tractament amb homeopatia no entra en la seguretat social, encara que un 33% dels habitants reconeix haver utilitzat algun cop aquest medicament. El Ministeri de Sanitat va publicar un esborrany l'any 2009 que regularia la situació de l'homeopatia al país.
- **Mèxic:** La homeopatia té més de 150 anys d'història i va ser introduïda en el país per metges espanyols. Actualment, està reconeguda oficialment.

⁴ <https://www.thinglink.com/scene/480343184455499777>

- **Brasil:** És un país amb una gran tradició homeopàtica. Compta amb dos hospitals especialitzats i un institut homeòpata on els metges hi poden obtenir un títol. Des de 1980, l'homeopatia és una especialitat mèdica reconeguda.
- **Estats Units:** En aquest país, són els naturòpates qui estan legalment autoritzats per receptar homeopatia, encara que només es troben a 11 dels 50 estats que conté. Els remeis homeopàtics estan regulats per l'Administració d'Aliments i Medicaments.
- **Argentina:** Alguns dels seus metges estan especialitzats en homeopatia, curiosament, la gran majoria d'aquests són pediatres. Els homeòpates poden prescriure remeis, però la pràctica d'aquest mètode terapèutic encara no s'ha considerat un acte mèdic.
- **Índia:** Actualment existeix un Institut Nacional d'Homeopatia amb facultat universitària. Hi ha més de 30.000 metges homeòpates registrats i se'n reconeixen més de 80.000 que l'utilitzen en recursos terapèutics.

4. COM ES FAN ELS REMEIS?

Els remeis homeopàtics es fan a partir d'extractes de plantes, animals i minerals. Es dilueixen en un grau variable per evitar els efectes secundaris no convenients. Com més diluït és el remei, més eficaçment actua.

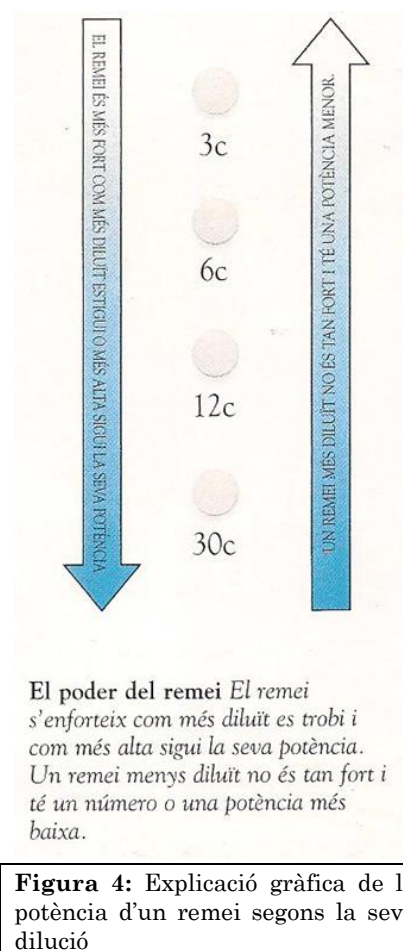
El procés de fabricar un remei és molt precís. Pels remeis derivats de substàncies solubles, com els derivats d'animals o plantes, el material en brut ha de ser diluït en una barreja d'alcohol i aigua, que contingui, aproximadament, el 90% d'alcohol pur i el 10% d'aigua destil·lada, encara que la proporció pot variar depenent de la substància. Aquesta barreja ha de reposar de 2 a 4 setmanes, s'ha d'agitar ocasionalment, per sotmetre-la, tot seguit, a pressió en una premsa. El líquid resultant és anomenat tintura mare. Les substàncies insolubles com l'or, el carbonat

de calci o els grafit, han de convertir-se prèviament en solubles, mitjançant un procediment conegut com a trituració. En aquest, es mòlt la substància de manera contínua, fins arribar a ser soluble. Llavors es dilueix i s'utilitza de la mateixa manera que les substàncies solubles per naturalesa.

4.1 La potència dels remeis

Independentment de la seva presentació en grànuls, glòbuls o gotes, els remeis homeopàtics s'expressen sempre amb el seu nom en llatí més un número acompanyat de diferents lletres: CH, DH, X, C, LM, O, QM o K.

El número expressa la quantitat de vegades que ha passat pel procés de dilució i dinamització, i les lletres el tipus d'escala utilitzada per fer-ho. Cada escala significa un tipus de procés de diluir el remei.

A continuació farem un breu resum/esquema de les diferents escales que s'utilitzen en el mercat farmacèutic actualment, quines diferències existeixen entre ells en quant a la dilució i dinamització i quines equivalències es poden establir entre les diferents escales:

- **CH, Centesimal Hahnemaniana:**

És l'escala més utilitzada i coneguda, amb la que Samuel Hahnemann va treballar.

En un recipient de 100cc, s'hi posa 1cc de la Tintura Mare i es completa amb 99cc d'alcohol. Després es dinamitza obtenint la primera dilució centesimal = 1CH. Una part d'aquesta primera centesimal hahnemaniana es barreja amb 99 parts de dissolvent i es constitueix la 2CH, i així successivament.

- **DH, Decimal Hahnemaniana:**

Va ser desenvolupada per Hering.

En un recipient de 10cc es posa 1cc de Tintura Mare i es completa amb 9cc d'alcohol. Després es dinamitza i ja haurem obtingut la primera dilució decimal = 1DH.

- **LM, Cinquanta Milesimal:**

Postulada per Hahnemann a la seva sisena edició de l'Organon.

Alguns autors (D.W. Everitt i Bhattacharjee) han realitzat estudis basats en la dispersió molecular per intentar establir una equivalència entre les LM i les CH. En els resultats han establert uns números semblants als següents:

LM1 = CH5

LM6 = CH17

LM12 = CH31

LM30 = CH73

- K, Korsakovianes:

Desenvolupades per Korsakov la primera meitat del segle XIX, mai va ser reconeguda per Samuel Hahnemann.

Per realitzar aquesta dilució s'utilitza un recipient de 100ml de capacitat. Aquest s'emplena primer amb 100ml de Tintura Mare, un cop fet, es buida. Gràcies a les forces d'absorció i adherència, queda aproximadament 1ml de Tintura Mare. Posteriorment en aquest mateix recipient, s'hi afegeix alcohol fins enrasar 100ml, es dinamitza i així s'obté la 1K.

Pierre Bonkemoun, explica en el seu llibre Tractat d'Homeopatia, la relació entre l'escala CH i la K:

30K = 5CH

200K = 7CH

5000K = 9CH

10000K = 10CH

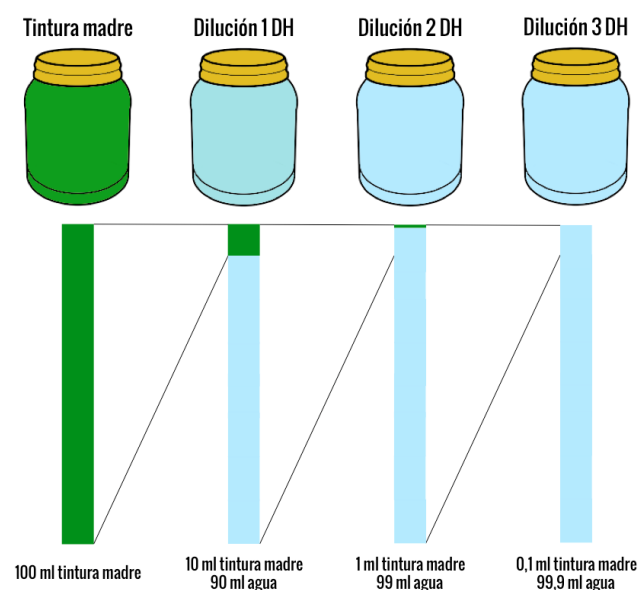

Figura 5: Explicació gràfica d'una dilució de tintura mare

4.2 Exemple de com es prepara un remei

En aquest cas, explicaré com es prepara el remei *Allium*.

S'elabora a partir de cebes vermelles fresques, i és utilitzat per aquells problemes que provoquen coentor als ulls i secrecions aquoses, com la febre del fenc. També s'utilitza per a les etapes primerenques de la laringitis.

Procediment:

- 1.- Les cebes fresques es renten i s'eliminen les pells més externes, abans de ser tallades en brut.
- 2.- Les cebes tallades es col·loquen dins un atuell de vidre gros, al qual hi afegim una mescla d'alcohol i aigua. Aquesta mescla dependrà de la concentració que vulguem que tingui el remei.
- 3.- El remei ha de ser segellat hermèticament perquè no pugui entrar cap tipus de bactèria. S'ha de deixar que la barreja s'estabilitzi de 2 a 4 setmanes. Periòdicament s'ha d'agitar.
- 4.- La barreja és sotmesa a grans pressions i filtrada. La tintura mare resultant, de color marró, es diposita dins una ampolla de vidre fosc.
- 5.- Una gota de tintura mare és afegida a 99 gotes d'una barreja d'alcohol i aigua. S'agita amb molta força.
- 6.- La mescla s'agita i es dilueix repetidament. Poques gotes del remei potenciat s'afegeixen a les pastilles de lactosa.
- 7.- Les pastilles de lactosa també s'agiten per assegurar que cada una queda ben impregnada del remei potenciat.
- 8.- Finalment, es col·loquen les pastilles dins una ampolla de vidre fosc, hermèticament tancada i es guarden fora de la llum solar.

Les pastilles ja estaran llestes per la seva administració. Segons el grau de la malaltia i la valoració del metge, es prendran amb una freqüència determinada.

5. TIPUS CONSTITUCIONALS

Com bé va observar el doctor Kent, en termes homeopàtics, la constitució d'una persona depèn dels seus aspectes heretats i adquirits, tant físics com emocionals i intel·lectuals. Un remei que s'ajusti rigorosament a la constitució d'un individu, seleccionat d'acord amb els criteris adequats, actua prevenint i curant. Més endavant en veurem clars exemples.⁵

5.1 Què analitza l'homeopatia?

Els homeòpates cataloguen les persones en tipus constitucionals. A més d'analitzar els símptomes d'una malaltia, també observen els temors, les preferències alimentàries i les respostes a factors generals, com per exemple el clima. També tenen en compte l'aspecte físic de la persona i les àrees febles del seu cos. Seguidament, l'homeòpata selecciona un remei que s'avingui amb el tipus constitucional de la persona.

- Característiques generals: El clima, les estacions, l'hora del dia i la temperatura poden millorar o empitjorar les condicions físiques d'una persona.
- Preferències alimentàries: algunes persones tenen preferència pel dolç, mentre que d'altres no el toleren. Els gustos en l'alimentació són una part important en l'anàlisi dels tipus constitucionals.
- Temors: Abans de prescriure un remei, els homeòpates prenen consideració dels temors concrets o materials, per exemple, el temor a les serps o als insectes, i els temors emocionals, com la por a la mort o al fracàs.
- Personalitat i temperament: Els homeòpates classifiquen les persones d'acord amb les seves característiques emocionals. Per exemple, algunes persones per naturalesa són optimistes i alegres, mentre que altres són negatives i irritables.

⁵ Vegeu taula Tipus Constitucionals principals a l'Annex A

5.2 Prescripció constitucional

En l'homeopatia, quan existeix una malaltia, els símptomes són considerats com un intent del cos per reajustar o eliminar l'alteració de l'energia del cos o de la força vital.

Quan un homeòpata estudia l'historial mèdic d'una persona, és molt probable que li pugui aplicar més d'un remei per tractar els símptomes de la malaltia en qüestió. Coneixent el tipus constitucional d'aquesta persona, l'homeòpata podrà escollir el remei més adequat.

En els casos de malalties agudes i autolimitants, com els refredats o la indigestió, els remeis homeopàtics són ràpids i efectius, ja que la seva elecció no depèn del coneixement del tipus constitucional, i és relativament fàcil.

En canvi, les malalties cròniques, com l'artritis, de llarga duració i degeneratives, són més difícils de tractar. L'elecció del remei és més difícil i depèn del tipus constitucional de la persona.

Tant en malalties agudes com cròniques, els homeòpates estudien la persona de manera general, per descobrir el desequilibri que causa la malaltia.

6. PRINCIPIS BÀSICS DE L'HOMEOPATIA

L'homeopatia es basa en tres principis fonamentals per desenvolupar els recursos dirigits al tractament d'una gran varietat de malalties.

- Llei de la similitud:

Tota substància capaç d'induir símptomes patològics en un ésser sa, ho és també d'anular símptomes semblants en els malalts que els presenten, en dosis baixes i especialment preparades.

A través de la llei de la similitud, els metges homeòpates són capaços de trobar un remei mitjançant la identificació dels símptomes que presenten algunes malalties semblants.

Figura 6: Explicació gràfica del principi de la Similitud

- Llei d'individualització:

La manera de manifestar-se la malaltia en l'individu és característica i personal, ja que cada ésser té una sensibilitat i una reacció específics.

Per aquest motiu, el medicament administrat haurà de tenir en compte les característiques personals de cada malalt.

- Llei de la infinitesimalitat o dilució:

El procés pel qual una substància amb manifestació tòxica assumeix un poder terapèutic semblant es basa en la dilució successiva, baixant la concentració d'una mateixa dosis anomenada infinitesimal.

En cada procés de dilució, el resultat ha de ser enèrgicament barrejat, d'aquesta manera va perdent el seu poder tòxic i augmentant la seva capacitat terapèutica.

Tot i els principis exposats anteriorment, n'existeixen també d'altres:

- El poder curatiu de la vida

L'homeopatia també es basa en la filosofia de la vida, que segons ells té el poder i capacitat de curar.

- L'energia com a medicina

La vida en la filosofia homeopàtica es considera com a una força vital que té la seva pròpia energia associada. Tot el que viu té la seva pròpia energia que es troba en equilibri i harmonia amb la naturalesa, tot i que hi ha determinades situacions que la desequilibren. Els remeis homeopàtics tenen com a objectiu restablir l'equilibri de la força vital que és la vida.

- Eliminació dels obstacles

Donat que les malalties són causades per certs desequilibris i falta d'harmonia a la força vital, la pràctica de l'homeopatia també s'ocupa d'eliminar els obstacles en el procés de curació. Aquests poden ser drogues, estrès, dieta, així com factors ambientals o emocionals.

- Medicament únic

Si l'experimentació en l'home sa es fa amb un sol medicament, per conèixer la seva acció particular i específica sobre aquest a través dels símptomes que podria produir aquesta patogènia, també s'hauria de prescriure un sol medicament quan, en analitzar els símptomes del malalt, aquests fossin semblants als del medicament experimentat prèviament en la persona sana.

- Experimentació en l'home sa

La similitud dels símptomes produïts experimentalment en un home sa, són els mateixos que el medicament pot arribar a curar en un malalt.

- Memòria de l'aigua

Quan es prepara un medicament homeopàtic, s'extreu la Tintura Mare i es sotmet a continuades dilucions; un procés pel qual els remeis finals, a partir de 5c, ja no contenen cap molècula del remei inicial, simplement les propietats del remei han estat guardades a les molècules de l'aigua que l'han contingut i traspasat d'unes a altres successivament en el procés d'elaboració del medicament.

7. FORMES DE PRESENTACIÓ DELS MEDICAMENTS HOMEOPÀTICS

En homeopatia, la manera de prendre els remeis és molt important, ja que es treballa amb concentracions infinitesimals i es necessita que l'organisme ho absorbeixi tot. Per això, els remeis homeopàtics es presenten de moltes maneres diferents. La freqüència i el moment també són fonamentals per la seva efectivitat.

Figura 7: Diferents formes de presentació de medicaments homeopàtics, en aquest cas podem observar ampolles, grànuls, glòbuls, trituracions i pomades.

Es poden dividir en dos grans grups:

- Formes sòlides: el medicament es presenta en estat sòlid.
 - **Grànuls**: Es solen presentar en envasos que contenen uns 80 grànuls d'uns 4 grams de pes, dels quals se'n sol prendre de 3 a 5 cada vegada. S'ha de prendre sense aigua ni mastegar, únicament deixant que es desfaci a la boca.
És la forma més pràctica d'administració pels nens, ja que sol tenir un gust dolç que fa que el mantinguin a la boca durant almenys un minut mentre ho succionen. D'aquesta manera l'absorció és total.
 - **Glòbuls**: són petites esferes normalment de lactosa amb una impregnació de l'1%. L'envàs sol contenir uns 200 glòbuls d'un gram de pes. Es prenen de la mateixa manera que els grànuls, a diferència que aquests s'administren una vegada per setmana o mes.

Figura 8: Glòbuls homeopàtics

- **Comprimits o càpsules:** es solen presentar en capsas de 50 comprimits. La base és lactosa, i en ella s'hi impregna la dilució homeopàtica.
Aquests es dissolen a la boca, succionant-los. Es solen prendre en dejú, 30 minuts abans de l'àpat o dues hores després. Les dosis són segons el criteri mèdic, però en general es prenen un o dos comprimits tres vegades diàries.
- **Trituracions:** Es presenten en 30 o 60 grams. La base està formada de lactosa, que conté la dilució de tintura mare indicada. Normalment presenten un gust insípid. Es prenen en dejú, 30 minuts abans de l'àpat o dues hores després.
Per la seva consumició, s'obre el flascó i s'agafa la porció amb un mesurador. Després s'introdueix a la boca dissolent-la amb la saliva o una mica d'aigua. Es recomana que es deixi uns segons a la boca i seguidament s'empassi.
- **Pomades:** Són formes semi sòlides que es presenten en envasos el quals contenen com a base la vaselina o lanolina en una proporció del 4%. Solen ser molt tolerades fins hi tot en pells sensibles.
- Formes líquides: s'utilitzen sobretot en aplicacions en llocs més delicats o per ingestió ràpida.
 - **Gotes:** Es presenten en ampolles de 30ml, 60ml, 100ml o 125ml amb un tap comptagotes. Són solucions hidroalcohòliques que contenen la dilució

homeopàtica. Es solen prendre en dejú, 30 minuts abans de l'àpat o dues hores després.

Es solen prendre posant entre 10 i 50 gotes en mig vas d'aigua. Es beu l'aigua i es manté el líquid uns segons a la boca abans d'empassar. També es poden prendre les gotes directament mantenint-

Figura 9: Gotes homeopàtiques

les igualment a la boca. Normalment es prenen dos o tres vegades al dia.

- **Ampolles:** Són solucions molt extenses per assegurar la puresa del contingut i la dosificació exacta. Poden ser bevibles, es presenten amb un o dos mil·lilitre de contingut i una graduació alcohòlica del 15%, o injectables, són preparades amb sèrum fisiològic o glucosat.

Es poden ingerir directament de l'envàs trencant-lo pels dos extrems o posant el líquid en una cullera.

Els medicaments que s'administren en forma d'injectables cutanis són molt habituals en tractaments de bellesa.

- **Col·liris:** Es preparen amb sèrum fisiològic isotòpic. Al tractar-se de preparacions estèrils, la seva caducitat és molt curta.
- **Liniments:** Són formes líquides d'aplicació externa.
- **Gotes nasals:** Cada vegada el seu ús és més freqüent ja que la seva administració i dosificació és molt simple. Estan preparades per ser absorbides per les mucoses nasals.
- **Supositoris:** Són formes d'absorció rectal, normalment per l'ús pediàtric o geriàtric. Solen ser d'un o dos grams.
- **Òvuls:** Normalment utilitzats per tractaments ginecològics. Són formes d'absorció a través de la mucosa vaginal.

També podem trobar els remeis homeopàtics presentats en forma de pasta de dents o altres formes farmacèutiques que s'utilitzen de forma habitual, tot i que no són tan freqüents.

8. CENTRES O LABORATORIS PRINCIPALS DE PRODUCCIÓ D'HOMEOPATIA

8.1. Boiron

8.1.1. Història

Tot comença quan els germans Jean i Henri Boiron, nascuts a París el 4 de juliol de 1906, es llicencien en Ciències al 1928 i seguidament en Farmàcia al 1929.

Al 1932, els bessons es reuneixen a Marsella amb René Baudry, un farmacèutic francès especialitzat en la fabricació de remeis homeopàtics, i amb Lucien Lévy, publicista. Aquests els aporten la seva autoritat científica i els proporcionen fons. Un any després, Jean Boiron impulsa a Lió el Laboratori Central Homeopàtic que Baudry havia fundat al 1930 amb un grup d'homeòpates. En pocs anys, els laboratoris van créixer fins convertir-se en la Farmàcia Homeopàtica del Ródano, coneguda com a PHR.

Entre el 1950 i el 1960 es comencen i es desenvolupen diverses investigacions amb resultats positius: es demostra l'activitat biològica de les dilucions infinitesimals i es defineixen les bases de la matèria mèdica homeopàtica.

Figura 10: Jean i Henri Boiron

Al 1967, Jean i Henri Boiron s'independitzen i comencen el seu negoci sota la marca de PHR que es fusiona amb els Laboratorios Homeopàtics Moderns per donar lloc als Laboratoris Boiron, amb la seva seu a Lyon, i la presidència de Jean Boiron.

Durant els anys 90, Boiron crea noves gammes de medicaments fisioterapèutics, oliogoterapèutics, complements nutricionals i la gamma de dermofarmàcia.

8.1.2. Medicaments de la casa

Els medicaments Boiron es preparen a partir de matèries primeres d'origen vegetal, animal i mineral; mitjançant un procés de dilució i un altre de dinamització.

Segons ells, existeixen dos tipus de medicaments homeopàtics:

-Aquells en els que en el seu etiquetat no s'hi menciona cap indicació terapèutica específica, ja que poden servir per tractar símptomes molt diferents, és a dir, un mateix medicament pot ser utilitzat per tractar una insolació, una picada d'insecte o una grip.

-Aquells que tenen una indicació terapèutica precisa. Es presenten en comprimits, xarops, pomades o ampolles.

8.2. Heel

8.2.1. Història

Heel va ser fundada el 1936 pel metge alemany Hans-Heinrich Reckeweg (1905-1985) a Berlín, Alemanya. Després de finalitzar els seus estudis a la Clínica Charité, Hans-Heinrich Reckeweg va crear la seva pròpia pràctica mèdica al 1932. Reconeixia la necessitat de tractar determinades malalties amb medicines naturals i eficaces de fàcil administració. Per això va desafiar nombrosos dels principis de l'homeopatia clàssica, i va combinar de maneres noves els medicaments homeopàtics per desenvolupar un sistema terapèutic nou, anomenat homotoxicologia, que es basa en l'estudi de malalties ocasionades per toxines que afecten a la funció metabòlica de la cèl·lula, teixits i òrgans del cos humà.

Actualment, l'empresa està representada en cada continent en més de 60 països. Compta amb sucursals en 12 nacions de 3 continents i plantes de producció en 6 països.

La casa Heel també fabrica medicaments homeopàtics en l'àmbit veterinari.

Figura 11: Logotip marca homeopàtica Heel

8.2.2. Medicaments de la casa

Heel prepara medicaments per curar malalties de l'aparell locomotor, el sistema respiratori i digestiu, trastorns nerviosos i ginecològics, gripes, refredats, inflamacions...

Els seus medicaments s'obtenen a partir de diverses substàncies naturals, la majoria d'elles preparades sota mètodes homeopàtics, seleccionats i combinats per estimular diverses funcions biològiques.

8.3. Dhu

8.3.1. Història

Al 1866, el doctor Willmar Schwabe (1839-1917), un dels pioners alemanys de l'homeopatia, va fundar la companyia Dhu a Leipzig, Alemanya. Només tenia 27 anys, i encara no havia aprovat l'examen com a farmacèutic, però tot i això va crear un laboratori d'investigació de medicaments a base de plantes.

Set anys més tard, es crea una norma de treball pels productes farmacèutics homeopàtics, que dona instruccions detallades minuciosament per la producció dels medicaments, anomenats fitofàrmacs.

L'any 1878 Schwabe va elaborar la primera especialitat en fitofarmàcia, la "Hameamelis-Salbe-Schwabe". Després de la seva mort, el seu fill amb el mateix nom i també farmacèutic, va seguir amb la investigació i va escriure un llibre, "Deutsches Homöopathisches Arzneibuch" el qual es va traduir a molts idiomes.

L'any 1961 va ser fundat DHU (Deutsche Homöopathie-Union), amb la intenció de separar les línies d'homeopatia i fitoteràpia. DHU es dedica en exclusiva al

desenvolupament, fabricació i distribució d'homeopatia, mentre que Schwabe s'especialitza únicament en productes fitofarmacèutics.

Actualment, Schwabe està dirigida per la cinquena generació i té el cent per cent del capital de DHU. L'empresa homeopàtica compta amb uns 480 treballadors i és líder en homeopatia a Alemanya i tercera empresa en aquest sector a nivell mundial.

8.3.2. Medicaments de la casa

Avui en dia, DHU fabrica medicaments obtinguts a partir de 1.400 substàncies vegetals, minerals i animals. Segons la dosificació, envasat i lot, hi ha una quantitat teòrica de 400.000 productes. Segons DHU, aproximadament 13.000 dels medicaments homeopàtics més importants i populars estan permanentment en estoc.

Els seus productes més coneguts són ExpectroDHU xarop, la seva línia pediàtrica DHU, Calenduflor Baby i les Sals de Schüssler.

9. MITES DE L'HOMEOPATIA

9.1 Els deu mites més comuns sobre l'homeopatia

Encara que l'homeopatia és molt coneguda com a medicina alternativa, moltes persones no estan informades sobre la seva funcionalitat. A continuació s'enumeren deu conceptes erronis en relació amb la medicina homeopàtica, segons una pàgina web anomenada *Salud180*,⁶ on exposen diferents articles de nutrició, dietètica, benestar, exercici, medicines i malalties...

- **Mite 1:** Els tractaments homeopàtics treballen lentament.

Certes condicions com el mal de cap, refredats i grip poden ser curades de manera ràpida amb homeopatia. Les malalties més series com èczema o acne tarden més en desaparèixer, únicament perquè són més complicades.

- **Mite 2:** La medicina homeopàtica no funciona per malalties greus o mortals.

Aquesta medicina alternativa, igual que la medicina convencional, pot tractar malalties potencialment mortals com la diabetis o el càncer. De fet, alguns estudis han demostrat que els medicaments homeopàtics funcionen tan bé com la medicina convencional en el tractament de malalties com la malària. Tot i això, no totes les malalties es poden tractar amb homeopatia.

- **Mite 3:** La medicina homeopàtica és semblant a la medicina ayurvèdica i herbes medicinals.

Aquests tres sistemes mèdics són formes alternatives de medicina, però no iguals. La medicina homeopàtica utilitza substàncies naturals diluïdes en alcohol o aigua, mentre que la medicina herbolària només utilitza plantes. La medicina ayurvèdica, que es va originar a la Índia, treballa segons el principi que diu que

⁶ <http://www.salud180.com/>

tots els materials de les plantes, animals i minerals es poden utilitzar per curar malalties.

· **Mite 4:** Els tractaments homeopàtics són només pels éssers humans.

Els remeis homeopàtics també poden ser utilitzats en animals. Aquests remeis cada vegada són més populars per tractar malalties de les mascotes, com l'estrès, l'ansietat o les al·lèrgies.

· **Mite 5:** Els medicaments homeopàtics no es poden complementar amb medicaments moderns.

Els remeis homeopàtics poden treballar bé amb medicaments moderns. Per exemple, els pacients que passen per quimioteràpia disminueixen els efectes secundaris amb l'ajuda dels tractaments d'homeopatia.

· **Mite 6:** Tots els medicaments homeopàtics per tractar una malaltia són adequats per qualsevol persona.

La medicina homeopàtica tracta a cada persona de manera diferent. Per això, un sol medicament no serveix per tractar a cada persona que té la mateixa malaltia o condició mèdica.

El remei adequat depèn dels símptomes específics del pacient.

Aquest principi està molt lluny de la medicina tradicional, ja que aquesta proporciona un sol medicament per tractar les condicions generals.

· **Mite 7:** Els medicaments homeopàtics són difícils de trobar.

Aquest era un mite fa uns anys. Actualment, molts dels remeis homeopàtics estan disponibles a les farmàcies. Els minoristes venen medicaments homeopàtics per malalties com la grip, refredats i insomni.

Tot i això, els recursos especialitzats o establerts pels homeòpates per tractar casos determinats, no estan disponibles fàcilment. Aquests es troben a Internet o farmàcies i botigues naturistes.

· **Mite 8:** Vostè es pot auto tractar una vegada hagi adquirit els coneixements sobre medicina homeopàtica.

Això pot ser veritat en casos de malalties com la grip o els refredats, però el tractament de malalties cròniques i complicades necessita l'experiència d'un metge homeòpata.

· **Mite 9:** La medicina homeopàtica no ha demostrat la seva eficàcia en casos de gran escala.

Aquesta concepció errònia, es deriva d'algunes persones que busquen informació incorrecta, ja que no és veritat. Existeixen varis casos d'èxit, alguns dels quals són bastant coneguts.

· **Mite 10:** Els medicaments homeopàtics no tenen substàncies que puguin ser mesurades.

La majoria dels remeis homeopàtics tenen substàncies quantificables, tot i que d'altres contenen substàncies que no ho són.

10. ARGUMENTS EN CONTRA L'HOMIOPATIA

10.1 Deu raons per no creure en l'homeopatia

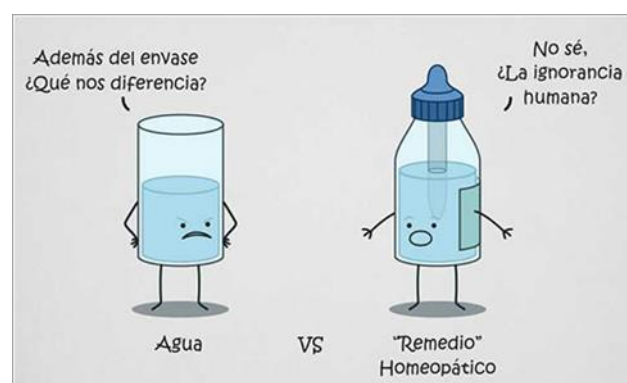
Segons els lectors de “*La Ciencia y sus Demonios*”⁷, existeixen 10 raons amb els seus respectius arguments per justificar la improbabilitat del funcionament de l'homeopatia.

1. En els preparats homeopàtics quasi no existeix un principi actiu:

En la majoria dels casos, les dilucions emprades són propenses a una dilució a l'infinit. Això implica que en la dissolució quasi no queda ni una mínima molècula del compost. Com es produeix curació si quasi no hi ha medicina? Això és degut a un simple càlcul, en el que s'impliquen les masses moleculars i el nombre d'Avogadro, que mostren que la majoria dels preparats homeopàtics són simplement aigua.

2. La suposada “memòria de l'aigua” no està recolzada per cap evidència lògica, experimental ni teòrica:

Existeix una teoria que diu: Encara que no hi hagi principi actiu en l'aigua, aquesta recorda d'alguna manera el contacte que ha tingut amb altres molècules. Això s'anomena memòria de l'aigua, i mai ha estat comprovada experimentalment. L'únic estudi que s'ha publicat, fet

pel Dr. Benveniste⁸, va resultar ser un frau. Si els efectes curatius de

Figura 12: Acudit irònic sobre la teoria de la memòria de l'aigua.

l'aigua es potencien quan més diluït estigui el principi actiu, per què podem triar el principi actiu que nosaltres volem que recordi? Les mateixes molècules de l'aigua durant milions d'anys enrere han estat en contacte amb centenars

⁷ <http://lacienciaysusdemonios.com/10-razones-para-no-creer-en/10-razones-para-no-creer-en-la-homeopatia/>

⁸ Per saber la història completa de l'estudi, vegeu Annex B

de substàncies, i si tenim en compte les que només han entrat en contacte com trossos, poden ser milions.

3. El principi de la similitud manca de base teòrica i experimental:

El principi que diu “el semblant cura el semblant” no té cap tipus de base, ni s’explica de cap manera com es fa.

Un esquinç es cura colpejant la zona afectada? La diabetis es cura ingerint sucre?

No hi ha cap estudi ni cap justificació teòrica que avaluï aquest principi de l’homeopatia.

4. No existeix comparació contrastada sobre l’efectivitat d’un tractament homeopàtic:

No existeix cap estudi estadístic publicat que mostri l’efecte d’un medicament homeopàtic comparat amb un de medicina tradicional.

5. No hi ha relació causa-efecte entre les suposades millores produïdes per un tractament homeopàtic:

Hi ha persones que milloren, però no hi ha estudis que mostrin estadístiques sobre quines millores es deuen a remissions espontànies o a l’efecte placebo.

6. No hi ha res que permeti diferenciar els efectes d’un tractament homeopàtic de l’efecte placebo:

Els únics estudis estadístics publicats sobre tractaments homeopàtics no mostren resultats que els diferenciïn significativament de l’efecte placebo.

7. La validesa i aplicació de l'homeopatia és molt limitada pels seus propis seguidors:

Una tècnica que només cura malalties lleus però es mostra incapaç davant les malalties importants, és altament sospitosa.

8. L'homeopatia contradiu els coneixements biològics actuals:

L'homeopatia afirma que és impossible conèixer els processos interns d'una malaltia, per tant, rebutja conèixer l'origen de les malalties, doncs rebutja l'existència de patògens. En conclusió, contradiu tots els coneixements sobre malalties.

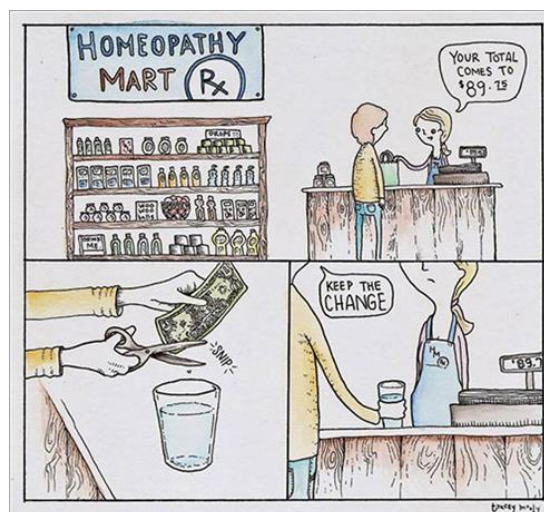

Figura 13: Vinyeta que representa la pèrdua de diners que suposa l'homeopatia, segons les persones que hi estan en contra.

9. Es tracta d'una medicina fàcil, per la que no fa falta molt coneixement:

Qualsevol persona sense cap tipus de coneixement mèdic pot ser homeòpata, ja que el diagnòstic es basa simplement en una sèrie de preguntes i en utilitzar una llista de possibles tractaments que en diuen “repertori”.

10. És discordant/xocant amb els seus propis principis teòrics:

Actualment, l'homeopatia barreja conceptes totalment diferents, com la llei d'infinitesimals i el principi de la similitud, que es conjuguen amb energies vitals, herbolari i inclús compostos farmacològics tradicionals. Molts d'aquests mètodes són incompatibles amb la teoria original homeopàtica.

10.2. Comunicat del NHMRC australià

El març del 2015, el NHMRC (Consell de Salut Nacional i Investigació Mèdica) australià, després d'analitzar tots els estudis realitzats i publicats sobre

homeopatia, va publicar el comunicat concloent que no existeix cap evidència de qualitat que recolzi la reivindicació que l'homeopatia sigui efectiva per tractar malalties.

L'objectiu de l'estudi era molt clar, donar resposta a la pregunta “És l'homeopatia un tractament per problemes de salut comparant-lo amb res (no homeopatia) o comparat amb altres tractaments?”

Aquesta declaració sorgeix després d'una revisió completa de totes les evidències, feta com a part de la responsabilitat del NHMRC per així poder aconsellar i recolzar les decisions sobre la salut de la població australiana.

Font 14: Logotip del Consell de Salut Nacional i Investigació mèdica d'Austràlia

Aquestes conclusions es basen en els resultats després de la valoració rigorosa de més de 1.800 articles que van des de les proves aportades pels grups d'interès de l'homeopatia a directrius del Govern. D'aquests, 225 estudis satisfien els criteris per ser inclosos en les anàlisis del NHMRC de l'efectivitat de l'homeopatia.

Aquesta revisió no ha trobat cap estudi de bona qualitat i amb un bon disseny experimental amb els suficients participants que recolzin i aprovin la idea de que l'homeopatia actua millor que el placebo o que doni lloc a millores de salut equivalents a les de qualsevol altre tractament.

Tot i que sí que hi ha estudis que aprovin l'efectivitat de l'homeopatia, la qualitat d'aquests es va comprovar que era baixa. Aquests estudis tenien o pocs participants o un mal disseny experimental, o un mal desenvolupament o

descripció com per poder treure conclusions fiables sobre l'efectivitat de l'homeopatia.

Segons el director del Consell, el catedràtic Warwick Anderson:⁹

“Tots els tractaments i actuacions mèdiques haurien de basar-se en evidències consistents. Aquesta revisió del NHMRC demostra que no hi ha ninguna evidència fiable que recolzi la idea que l'homeopatia funciona millor que el placebo. No hauria d'utilitzar-se per tractar malalties cròniques, greus o que puguin tenir complicacions. Les persones que trien l'homeopatia posen en risc la seva salut. Els malalts que estiguin pensant en utilitzar homeopatia haurien de demanar primer consell a un professional de la salut.

Aquesta declaració ha estat el resultat d'una anàlisi rigorosa de les evidències i ha utilitzat mètodes acceptats internacionalment per la comprovació de la qualitat i fiabilitat de les proves per determinar si una teràpia és efectiva per tractar malalties.”

10.3 La homeopatia segons J.M. Mulet

“Ha avançat molt la medicina com per voler anar mil anys enrere.”¹⁰

José Miguel Mulet és doctor en bioquímica i biologia molecular. També és professor titular de biotecnologia (àrea de bioquímica i biologia molecular) a la Universitat Politècnica de València i director del Màster de Biotecnologia Molecular i Cel·lular de Plantes (CSIC-UPV). Investigador a l'Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes (IBMCP).

Considerat un dels grans crítics de les medicines alternatives, pseudomedicines i diferents productes naturals, i divulgador de temes relacionats amb la biotecnologia i l'alimentació, Mulet és l'autor dels llibres *“Comer sin Miedo, “Los productos naturales ¡vaya timo!”* i *“Medicina sin engaños”*.

⁹ Estudi complet: <http://magonia.com/files/informe-homeopatia-nhmrc.pdf>

¹⁰ J.M. MULET. *Medicina sense enganys*. 1ª edició. Barcelona: Pòrtic, febrer 2015.

Analitzant diferents entrevistes, es pot comprovar com el senyor Mulet està totalment en contra de totes les medicines alternatives i productes naturals.

Centrant-nos en l'homeopatia, opina que la composició d'un preparat homeopàtic és sucre, per tant, on estan els principis actius? Segons ell, es ven a les farmàcies tal i com es venen xampús o l·laminadures, les quals compres sabent que no et curaran res. “El metge et pot receptar un producte homeopàtic igual que dir-te que beguis molta aigua entre àpats”, afirma en una entrevista a TV2, “aquí ja no és el *corpus medicus* ni el que ha après a la facultat, sinó les seves creences”. També diu que l'avenç amb la medicina no funciona per pacients individuals, perquè també hi ha pacients que diuen que quan tenen mal de cap resen una pregària i se'ls passa. Aquí entra la influència de cadascú i l'efecte placebo.

En el capítol 9 “*Homeopatia, el sucre més car del món*”, del seu llibre “*Medicina sense enganys*”¹¹, rebut els principis de l'homeopatia de Hahnemann dient que si la primera fos certa (el que és semblant cura el que és semblant), com que els antiretrovirals curen la sida i l'herpes, una persona sana que se'n prengui s'hauria d'encomanar de la sida i l'herpes. De la mateixa manera que a una persona que tingui insomni, no li donarem cafè o amfetamines. La segona, que explica que diu que com més diluït està el principi que causa la malaltia, més potent és el seu efecte, ho nega posant l'exemple de quan poses sucre en aigua, notaràs el gust dolç, però si agafes una gota d'aquesta barreja i la poses en un altre got d'aigua, notaries el gust menys dolç, i si tornessis a fer-ho varies vegades, acabaries per no notar el gust, ja que simplement seria aigua.

I l'argument més debatut en l'homeopatia: la memòria de l'aigua. Mulet diu que si l'aigua té memòria, com s'ho fa l'homeòpata perquè aquesta recordi exactament el que ell vol i no tot el que ha fet abans? En forma de metàfora: Com sap l'aigua que el que ha d'estudiar perquè entra a l'examen és el que li diu l'homeòpata, i no tota la seva història anterior, que es remunta a milers de milions d'anys?.

¹¹ J.M. MULET. *Medicina sense enganys*. 1ª edició. Barcelona: Pòrtic, febrer 2015.

Segons els homeòpates, la tintura mare s'ha de fer a partir d'allò que produeix el mal, això sí, posant-li el nom en llatí, que queda més fi. Si investigueu una mica us adonareu que moltes vegades les causes dels mals estan agafades de manera etèria, metafòrica o amb tot el morro del món. Així, trobem preparats homeopàtics fets a partir d'excrement de gos, caspa humana, llum de Venus, mur de Berlín (aquest és per a la depressió i l'aïllament) i un llarg etcètera. Per mi, la mare de totes les tintures ídem és una que diuen que està feta d'antimatèria; el que no ha aconseguit el CERN, els homeòpates ja ho estan venent.

Figura 15: Part del text extret del llibre “Medicina sense enganys” de J.M. Mulet

L'homeopatia va triomfar molt ràpidament perquè va arribar en el moment adequat en el lloc adequat. En el temps de Hahnemann, la medicina era molt agressiva. Era l'època de les sagnies, els banys freds i els vapors de mercuri. Moltes vegades el tractament suposava més risc que la malaltia, de manera que un tractament homeopàtic no tenia la perillositat d'un tractament i això li conferia una aparença d'eficàcia.

L'homeopatia no requereix cap investigació ni assaig clínic, tampoc cap control de qualitat; tan sols mirar que els grànuls tinguin sucre i vigilar que la preparació no estigui contaminada és suficient.

A l'hora d'aplicar l'homeopatia en animals (que no menteixen), com avalues la seva personalitat o les seves sensacions? No hi ha evidències que l'homeopatia veterinària funcioni, però sí que els animals també pateixen l'efecte placebo.

Els farmacèutics tenen molt clar que el que més beneficis els aporta l'homeopatia són les malalties lleus, com ara els refredats i similars, perquè saben que es curaran igual amb pastilles de sucre que sense.

Per acabar el capítol¹² ho fa amb un paràgraf dient les coses sense pèls a la llengua:

“Si a hores d’ara encara queda algun lector que cregui que l’homeopatia és vàlida perquè “a mi em funciona”, li recomano un simple experiment. La propera vegada que vagi a un dentista, que exigeixi anestèsia homeopàtica (el Sedatif, per exemple, és vàlid) i després que m’expliqui com li ha anat. Una altra opció és que utilitzi anticonceptius homeopàtics per a la planificació familiar. Si surt nen, que li posi Samuel en honor a Hahnemann, si surt nena, Ana, en honor de Mato, com a agraïment pel decret de regularització dels preparats homeopàtics.”

10.4 Casos greus en l’ús d’homeopatia

Basant-me en la web “What’s the harm?” (<http://whatstheharm.net/homeopathy.html>), he seleccionat diferents casos de persones que han tingut alguna mala passada, experiència a causa de l’homeopatia o de la persona que li va receptar aquesta. Segons ells, 368.379 persones han mort, 306.096 han resultat ferides i s’han gastat uns 2.815.931.000 dòlars en danys econòmics a causa d’aquesta medicina alternativa.

Troblem diferents casos, que l’ús de l’homeopatia ha portat fins la mort dels pacients, com:

· Malka Sitner

Nena d’un any resident a Israel. La policia creu que els seus pares no estaven d’acord amb la prescripció dels antibiòtics que els havia receptat el doctor i la van portar a un homeòpata. La petita va morir el maig de 2006. Com que les autòpsies estan prohibides entre aquestes famílies ultra-ortodoxes, un grup de gent va robar el cos i el va enterrar en un lloc secret perquè no es pogués investigar el cas.

¹² J.M. MULET. *Medicina sense enganys*. 1ª edició. Barcelona: Pòrtic, febrer 2015. Pàgina: 273

· Sarah Parkinson

Actriu de 41 anys que vivia a East Sussex, Anglaterra. Quan va ser diagnosticada de càncer de mama, va pensar que la quimioteràpia li impediria utilitzar la fecundació in vitro per formar una família. Per això, la dona va començar a tractar-se amb acupuntura, curacions espirituals, homeopatia i ioga. Per això, ella va portar una vida activa i plena durant 19 mesos, fins que les últimes dues setmanes va empitjorar de cop i va morir el setembre del 2003.

· Sylvie Cousseau

Sylvie va ser diagnosticada de VIH positiu, però va decidir utilitzar tractaments alternatius per la seva malaltia incloent homeopatia i acupuntura. Un temps després, el 31 de març de 2001, va morir de SIDA a l'edat de 41 anys a París, França.

O també de persones que els hi ha comportat problemes de salut :

· Paula Radcliffe:

Aquesta jove atleta grega, estava convocada als jocs olímpics del 2004 a Atenes. A causa d'una lesió a la cama, el seu metge li va injectar setmanes abans de la competició un remei homeopàtic. Els tractaments li van suposar un fort dolor estomacal que la va obligar a retirar-se enmig de la marató quan portava només 23 milles.

· Jane Roe

Aquesta dona va utilitzar un preventiu homeopàtic contra la malària. El 18 de novembre de 2000, cinc dies després de tornar del seu viatge a un país tropical, va ingressar a l'hospital on va arribar a 41° de febre i va ser admesa amb trastorns neurològics a la Unitat de Cures Intensives. La dona va donar positiu en malària i durant dos mesos va estar tractant-se per insuficiència multiorgànica del sistema.

· Charles Paynter

Aquest senyor va visitar un quiropràctic l'any 1988 a Ohio, EEUU a causa d'uns forts dolors a l'esquena. El van tractar amb homeopatia i tres dies després del seu últim tractament va ser ingressat a un hospital amb una forta insuficiència renal. Després d'un judici, el tribunal li va concedir 147.500 dòlars.

METODOLOGIA

Per comprovar les meves hipòtesis del treball, he utilitzat diferents metodologies:

- **L'entrevista.** He entrevistat a diferents professionals relacionats amb el món de l'homeopatia, un metge homeòpata, un homeòpata, una farmacèutica i un veterinari.
- **L'enquesta.** He aplicat aquesta metodologia a una petita mostra de població anglesa i una mostra més gran de persones de la comarca del Pla de l'Estany.
- **L'elaboració d'un producte homeopàtic.** He fabricat un remei homeopàtic pas a pas, seguint les directrius de diversos llibres, vídeos i pàgines web.

11. ENTREVISTES

Mentre m'he anat documentant per fer aquest treball, he descobert que hi ha diferents professionals en el món de l'homeopatia. Des de persones amb formació universitària en la branca sanitària, com poden ser metges, farmacèutics i veterinaris, fins a persones que tenen una formació especialitzada en homeopatia, però no reglada.

- **Metge homeòpata:** ha estudiat la carrera de medicina i posteriorment ha fet un màster o s'ha format en homeopatia.
- **Homeòpata:** té un títol no reglat en homeopatia.
- **Farmacèutic homeòpata:** ha estudiat la carrera de farmàcia i després ha fet l'especialització en homeopatia o diferents cursos.
- **Veterinari homeòpata:** ha estudiat la carrera de veterinària i més tard s'ha especialitzat o ha fet algun curs d'homeopatia.

11.1 Entrevista a un metge homeòpata

Entrevisto al Dr. Joan Mora i Brugués, de 60 anys, el metge homeòpata que m'ha tractat tres vegades amb aquesta medicina alternativa.

***Vostè és metge. Què el va portar a estudiar medicina? On va fer la carrera?**

Sí, sóc metge per la Universitat Autònoma de Barcelona i vaig fer la carrera, els 2 primers cursos a Bellaterra, després vaig passar a l'Hospital de Sant Pau i els darrers cursos els vaig fer a l'Hospital del Mar.

Quan vaig començar medicina no tenia una vocació molt clara, però a mida que anava estudiant cada vegada m'interessaven més els temes de salut, perquè emmalaltim, com són les malalties i quina relació tenen amb el que som i el que fem, etc.... mentiria si digués que vaig començar per un interès altruista, per ajudar la gent, etc....si de cas, això va venir més tard, quan veus a la gent patir i la quantitat de medicaments que prenen, que vols ajudar-los i fer-ho amb una terapèutica diferent.

***També és homeòpata. Quines circumstàncies porten un metge, una persona del món de la ciència i la química, a estudiar homeopatia?**

Al final de la carrera ja érem un grup d'estudiants que no ens agradaven els tipus de tractaments que es feien ni com s'enfocava el tractament de moltes malalties. Ens semblava una medicina d'orientació molt materialista i que tenia molt poc en compte les circumstàncies i la idiosincràsia de cada persona. Ens vàrem començar a interessar per medicines més holístiques, que tinguessin en compte aquests conjunt de factors –especialment els emocionals- que determinen tant o més que els virus, les bacteries, etc.. l'evolució de les malalties, especialment les malalties cròniques.

Vàrem començar a interessar-nos per l'acupuntura i després, a través d'un metge belga que vàrem conèixer, per l'homeopatia.

Ràpidament va captar el nostre interès i ho vam trobar un enfoc fascinant i amb moltes possibilitats terapèutiques. El pacient deixava de ser un subjecte passiu del tractament i passava a ser subjecte actiu. D'alguna manera, el que ell era, com pensava, com sentia, era determinant per triar el medicament i això li retornava tot el poder autocuratiu. Com diuen ara, l'empoderava.

***Creu que l'homeopatia podria resoldre els mateixos casos que es resolen amb la medicina moderna? Un pacient es podria tractar únicament amb homeopatia?**

La medicina moderna te moltes coses bones, sobretot la part tècnica (tècniques quirúrgiques, diagnòstiques, etc...) i moltes coses dolentes (dependència dels fàrmacs, mai cures del tot perquè sempre el pacient ha de prendre fàrmacs, l'expropiació del poder curatiu del propi organisme, etc....). Jo no en prescindiria pas, però es poden tractar moltíssimes malalties amb la homeopatia, tant agudes com cròniques.

L'homeopatia ha sigut eficaç en epidèmies de còlera, de tifus, de diftèria, de la grip americana, etc...té un llarg historial d'eficàcia clínica en aquestes situacions.

En les malalties cròniques te grans possibilitats, al estimular el propi sistema immunitari del pacient i el no emmetzinar-lo de manera crònica amb fàrmacs amb molts efectes secundaris.

Hi ha l'experiència de països pobres com la Índia (que no tenen accés a cap altre tipus de medicina) on molts pacients es tracten només amb homeopatia, incloent-hi casos de càncer (experiències dels Drs. Banerjee a Bombai)

***Si hagués de triar entre una medicina i l'altra...**

De fet ja fa molts anys que vaig triar, l'homeopatia

***Recepta homeopatia únicament als pacients que li ho demanen? O també la recepta a pacients que s'adrecen a vostè com a metge de medicina moderna?**

Jo només recepto homeopatia. Algunes vegades faig servir oligoelements i dietes, i darrerament estic introduint l'acupuntura, arran d'uns estudis que estic fent.

Però en algunes ocasions que veig clarament que ho requereixen, no dubto pas a utilitzar un antibiòtic o algun altre fàrmac (pocs més) de la medicina convencional.

***Quin argument donaria a les persones que s'oposen a l'homeopatia per convèncer-los de que aquesta medicina funciona?**

L'homeopatia va néixer a finals del segle XVIII, des de aleshores té una casuística immensa de casos curats i com comentava abans, té demostrada la seva eficàcia en epidèmies agudes greus.

Al llarg d'aquets anys, molts metges han practicat l'homeopatia i s'han passat a l'homeopatia des de la medicina convencional, i molts malalts també han pogut comprovar la seva eficàcia.

De les medecines dites alternatives, és la que més assaigs clínics a fet per demostrar la seva eficàcia. Assaigs a doble cec, meta-anàlisis, etc...I ha un munt de publicacions sobre el tema.

Dir com diuen alguns, que la homeopatia és placebo, a part d'una mentida interessada, es considerar tots aquests metges que l'han practicada i han vist la seva eficàcia i tots aquests malalts que se'n han beneficiat, com a idiotes.

I normalment, els que escriuen llibres contra l'homeopatia, no són metges, solen ser biòlegs, bioquímics, etc. es a dir, que no han vist mai un malalt i no saben de la qüestió ni un borrall.

El problema amb l'homeopatia és que fa servir dosis infinitesimals i això xoca amb el paradigma científic dominant, la teoria molecular i el numero d'Avogadro.

Però els fets són els fets, i si la teoria no encaixa amb els fets, que hem de canviar?

La teoria? O hem de fer veure que els fets són uns altres?

12.1 Entrevista a un homeòpata

Entrevisto a Xavi Jimeno, homeòpata.

Generals:

***Què és per vostè l'homeopatia?**

Ho és tot. Per mi l'homeopatia és una filosofia de vida i també un medi de vida.

***Per què creu que és una bona sortida en l'àmbit sanitari?**

És molt bona sortida. A nivell de reduir costos, al no tenir efectes secundaris amb medicaments al·lopàtics...

***L'edat de tractament dels pacients és variada? I el sexe?**

És totalment variada, des de nadons , embarassades a gent gran.

En el sexe, els nens són variats, però en adults en general solen ser més dones. Normalment, en qualsevol tipus de teràpia, el sexe femení és més habitual.

Figura 16 Xavi Jimeno a la seva consulta de Banyoles

***Quines són les principals causes en què les persones han acudit a aquest tipus de medicina?**

Personalment a mi, per problemes emocionals, sobretot en persones adultes, i en el cas de nadons, molt per problemes del seu sistema immunitari, de refredats, bronquitis reiterades...

***Dóna importància als tipus constitucionals de cada persona a l'hora de receptar el remei?**

Molt. Sempre miro com és físicament, psicològicament, quines mobilitats té i com s'expressa. Des de que entra per la porta i toca el timbre, passant per tot l'interrogatori i veure com es mou, com vesteix... Em fixo absolutament en tot.

***Creu que hi ha malalties que únicament es poden curar amb la medicina tradicional? (Exemple del nen amb diftèria)**

Les dues medicines haurien d'anar donades de la mà. No crec només amb l'homeopatia o amb la medicina tradicional. Aquesta també té coses molt bones, però també en té moltes de dolentes. Crec que una pot complementar l'altra, encara que els homeòpates unicistes no hi estarien d'acord.

***Quines proves té o ha observat que li confirmin que l'homeopatia funciona i no es tracta de cap placebo?**

La més clara amb els nens petits. A ells no els pots suggestionar i dir-los-hi: "Prende aquest medicament homeopàtic, que així no et tornaràs a refredar en tot l'hivern".

Un nen petit no té aquesta capacitat de suggestió.

Més personals:

***Quants anys fa que és homeòpata?**

12 anys.

***Què el va portar a dedicar-se a aquesta professió?**

Em van tractar amb homeopatia i acupuntura. Jo tenia una altra professió, però em va interessar el tema i vaig deixar la feina anterior per posar-me a estudiar.

***Com ho va fer per poder-s'hi dedicar? Cursos, graus...**

Vaig fer estudis de 4 anys i 1 any de pràctica clínica a Barcelona a CENAC, Centre d'Estudis de Naturopatia i Acupuntura. D'aquí jo en tinc un títol oficial. També hi ha seminaris d'especialització, en pediatria, obstetrícia... Tot hi això, segueixo estudiant. Mai es para d'estudiar qualsevol tipus de medicina, sempre sorgeixen coses noves a aprendre.

***Els resultats que ha obtingut amb els pacients són els que esperava?**

A vegades sí i a vegades no, no sempre. A vegades obtens més bons resultats del que et pensaves, però també pot passar al revés.

Sobre els remeis:***Els remeis homeopàtics, els prepara vostè, els compra o ambdues coses?**

No, jo els recomano. No sóc metge i no puc fer receptes, únicament recomanacions. Després el pacient ho ha d'anar a comprar a la farmàcia.

***En cas que els compri, quines marques utilitza?**

Acostumo a utilitzar la Boirón, algunes vegades també utilitzo la Heel.

***En cas que els prepari, quin és el seu procediment?**

No preparo cap remei. La seva preparació és molt complicada i requereix molt temps de dedicació.

***En quines formes ho presenta? Xarops, grànuls, comprimits...**

Ho presento en grànuls, comprimits o gotes.

- **Canvia el tipus de presentació segons l'edat?**

Sí, per exemple les gotes de la casa Heel, porten etanol com a conservant. Aleshores a un nen o un nadó no els hi receptaré, els donaré grànuls perquè els desfacin amb aigua i s'ho prenguin amb una xeringa.

Depenent del pacient també ho puc canviar, però en general és en els nens.

***Quina és la composició principal dels remeis que recepta?**

La base de qualsevol remei homeopàtic és lactosa o sacarosa en els grànuls. El tipus de remei que recepto més és Ignatia, Belladonna, Arsenicum i Album.

11.3 Entrevista a una farmacèutica especialitzada en homeopatia

Entrevista a Clara Ferrer, farmacèutica a la Farmàcia Esteve Alsius de Banyoles. Especialitzada en homeopatia a través de diferents cursos.

***Què és per vostè l'homeopatia?**

La gran desconeguda. Falten moltes coses per descobrir, però al dia de demà sorprendrà a moltes persones que estan en contra.

***Creu que és una bona sortida en l'àmbit sanitari?**

Sí, definitivament. La gent s'està donant compte que estan molt medicalitzats, i crec que cada vegada la gent mira més a la resta d'Europa, que primer comencen amb coses més naturals, com l'homeopatia o les plantes, i si això no funciona o fan curt, ho deixen a la química convencional.

***Creu que hi ha malalties que únicament es poden curar amb la medicina moderna?**

Crec que hi ha malalties que l'homeopatia no pot curar, però és un bon complement de la medicina més química, per exemple un càncer, que és una malaltia greu, no es pot tractar només amb homeopatia, però com a complement o en els casos d'efectes secundaris amb la quimioteràpia és molt útil. Si la quimioteràpia provoca vòmits, hi ha medicaments homeopàtics que poden ajudar.

A Estats Units hi ha un hospital on tracten càncer amb l'ajuda de l'homeopatia.

A l'Índia hi ha els germans Banerji, que han fet protocols amb homeopatia per a persones amb càncer.

***Creu que a la llarga serà una manera comuna de tractar les malalties?**

Sí. Cada vegada més metges de capçalera en recomanen, encara que siguin per curar la tos.

Té arguments que confirmin que l'homeopatia no es tracta d'un placebo?*Quins són?**

Hi ha estudis que diuen que l'homeopatia no té més placebo que un gelocatil. Simplement el fet de prendre's una pastilla o la "boleta d'homeopatia" té el mateix efecte placebo. Hi ha estudis de medicina de síntesi que també posen un placebo i també veuen gent que els ha funcionat. Crec que l'homeopatia té el mateix placebo que la medicina tradicional.

I els bebès, els animals, o les plantes! Hi ha casos de plantes que es curen de pugó, aquestes sí que no perceben l'efecte placebo, si veus que s'està pansint i després no es panseix o veus que es cura d'una plaga, serà per alguna cosa. També els animals de granja o agricultures o ramaderies senceres que han estat tractats amb homeopatia demostra que l'efecte placebo no funciona.

***Què diria a les persones per convèncer-les que l'homeopatia funciona?**

Que la provin.

Començaria de zero. Argumentaria punt per punt que no es tracta de cap placebo per les raons que he explicat. Després, si el medicament no li funciona és perquè no ha estat ben receptat o seleccionat. Com també pot passar amb la medicina de síntesi. Amb una setmana no es pot curar la malaltia.

La millor manera de demostrar-ho és amb els petits símptomes de malalties. Cops, picades... Perquè amb això l'homeopatia és ràpida i la persona nota ràpidament si li ha funcionat.

També cal dir que no sempre funciona! Igual que a vegades ens prenem un ibuprofè i el dolor no se'ns calma. A vegades demanem uns resultats molt superiors a la medicina tradicional, i tampoc és just. Existeixen casos de persones que tenen molt de dolor i es punxen cortisona i llavors es prenen Àrnica i et diuen que l'homeopatia no els fa res, i penses: si ja t'estàs administrant cortisona que no et fa res, no em diguis que l'homeopatia no et funciona. En altres casos expliques al client que amb

una setmana no li pots curar una dermatitis que fa trenta anys que té. Si has donat trenta anys a la cortisona, pots donar-me almenys sis mesos.

Crec que la millor manera és que la mateixa persona la provi, sé d'un cas d'una persona pròxima a mi que no hi creia. Un dia li va picar un mosquit i de seguida li vaig posar l'Apis Mellifica, després no em volia ensenyar que la butllofa li havia baixat. (riu).

Més personals:

***Quants anys fa que es va especialitzar en homeopatia? Quin va ser el recorregut per arribar fins aquí?**

Vaig estudiar la carrera de farmàcia a València. Després vaig començar a treballar com a farmacèutica a la Farmàcia Esteve Alsius de Banyoles. Allà es venia i actualment es ven homeopatia. Jo hi estava en contra, ja que surts de la carrera pensant que no és medicina, no és química, no és res. Però al veure que la gent la demanava molt i li funcionava, vaig decidir anar a conèixer l'enemic. Vaig començar a estudiar homeopatia i em va enganxar, perquè té una imatge totalment diferent de la medicina d'ara, ja que té en compte la persona sencera, com emmalalteix, com és físicament... Em van ensenyar la medicina d'una manera que no me l'havien ensenyat mai, amb l'homeopatia s'escolta a la persona.

Fa nou anys vaig fer l'especialitat en homeopatia. El col·legi de farmacèutics va fer un curs d'homeopatia de la CDH, el vaig començar únicament per formar-me, ja que venia un producte als clients que no coneixia.

***N'havia sentit molt a parlar abans de triar l'especialitat?**

En sentia a parlar, amb aspectes negatius sobretot.

***Es sol tractar sovint amb homeopatia?**

Sí, però combino amb la medicina moderna. L'homeopatia l'utilitzo sobretot per picades de mosquit, nerviosisme, mal de coll...

11.4 Entrevista a un veterinari¹³

Entrevisto a Joan Carles Serrano, veterinari des de 1998. Graduat a la Universitat Autònoma de Barcelona. Actualment té una clínica veterinària, juntament amb dos socis, a Vilobí d'Onyar on hi fan pràctica mixta entre vaco-lleter i animals de companyia.

Del setembre de 1999 al setembre de 2000 va estar a Escòcia per fer un postgrau de nutrició animal, tot i que va acabar fent un estudi d'investigació de les mamitis amb producció ecològica de la llet. Al tractar-se de producció ecològica, el que s'intentava trobar eren alternatives als antibiòtics, ja que per aquest tipus de producció els antibiòtics o bé estan prohibits o tenen un període de supressió en llet i carn molt llargs, quatre vegades més del que seria normal.

Figura 17: Homeopatia per animals

Una de les alternatives que va trobar, va ser l'homeopatia i es va basar en l'Àloe Vera.

De tots els tests que va fer, no va treure cap conclusió respecte del seu efecte bactericida. No obstant, va trobar altres coses buscant en bibliografies, com per exemple el pròpolis, que s'extreu de les abelles, tenia efectes contra *Staphylococcus aureus* i algunes soques d'*E. coli*. Degut a raons econòmiques, no va poder acabar la seva investigació, ja que li hagués agradat provar-ho amb o pròpolis.

Tot i això, a Escòcia els animals no estaven normalment tractats amb homeopatia.

Com a veterinari pensa que hi ha d'haver una predisposició per part del propietari, que confii que el tractament d'homeopatia funcionarà. Opina que pot anar bé,

¹³ Per llegir l'entrevista sencera, vegeu Annex C

sempre està obert a provar nous tipus de tractaments, encara que a la seva clínica no utilitzen l'homeopatia per tractar els seus animals.

12. ENQUESTES

Una de les meves hipòtesis és saber què pensa la població del Pla de l'Estany sobre l'homeopatia. A partir d'aquí he considerat important conèixer també l'opinió dels farmacèutics, ja que són ells els que administren aquest producte als ciutadans.

Per obtenir aquesta informació, el que he fet ha estat enviar una enquesta online a un centenar de persones residents al Pla de l'Estany i alhora contactar amb les diferents farmàcies de Banyoles per tal de conèixer la venda d'homeopatia a la comarca.

12.1 Enquestes a les farmàcies de Banyoles¹⁴

Entre els mesos de juliol i agost, em vaig dedicar a passar unes enquestes a les diferents farmàcies de Banyoles. De totes elles, només cinc em van respondre.

L'enquesta constava de deu preguntes, en les quals m'interessava per la venda de productes homeopàtics a Banyoles. Finalment demanava una opinió personal de l'homeopatia, per veure també què pensaven diferents professionals sobre aquesta medicina alternativa.

Les respostes en general han estat bastant semblants, amb algunes petites diferències.

A les farmàcies de Banyoles, respecte del total de vendes, l'homeopatia no arriba al 10%, malgrat totes estan d'acord amb que aquests productes cada vegada tenen més èxit entre els ciutadans.

Les persones que es mediquen amb homeopatia i els funciona, es mantenen fidels a ella, encara que això no vol dir que tractin totes les seves malalties amb aquesta medicina alternativa. Moltes d'elles recorren a l'homeopatia perquè la medicina tradicional no els ha funcionat correctament, i en general, un cop segueixen un tractament homeopàtic per una malaltia concreta, no es mediquen de medicina tradicional per la mateixa.

Les malalties més freqüents a tractar amb homeopatia a Banyoles són, en general, malalties lleus com refredats, mals de coll, nerviosisme, tos, ansietat, dolor, al·lèrgies, còlics, picades de mosquit... Encara que també s'usa molt per prevenir malalties del sistema respiratori o gripes. La gran majoria de compradors d'aquesta medicina són gent jove o pares de família per tractar els seus fills, i el sexe del comprador és bastant igualat, tot i que algunes farmàcies es decanten més per dir que les dones són més partidàries de l'homeopatia.

En la majoria de casos, els clients porten recepta d'un metge homeòpata o d'homeòpates que no són metges. D'altres vegades, el mateix farmacèutic

¹⁴ Per veure les preguntes fetes a les farmàcies, vegeu Annex D

recomana el tractament d'homeopatia, però sempre que la persona conegui aquest tipus de medicina alternativa i/o estigui disposada a tractar-s'hi. En altres casos, com que a Espanya no es necessita recepta per prendre homeopatia, les persones mateixes que ja saben què necessiten per tractar la seva malaltia, acudeixen a la farmàcia directament a demanar el producte homeopàtic que creuen que els va bé.

En general, els preus dels productes homeopàtics més comuns que es venen a les farmàcies ronden entre els 2,90 i els 7,60€. Els glòbuls i els grànuls, que es solen presentar en tubs d'uns 80, són més barats (entre els 3 i els 5 euros), però quan es parla de xarops, cremes o comprimits els preus es disparen més, i poden costar de 7 a 16€, com és el cas de la crema *Traumeel*, per tractar dolors i inflamacions degudes a lesions (16€), o els comprimits *Oscillococcinum*, pels refredats, que valen 15€. També el preu el determina el laboratori segons si el remei és d'ús més freqüent o no, en el cas que ho sigui, aquest serà més barat.

Quan vaig demanar l'opinió personal de cada farmacèutic, vaig constatar que els punts de vista són totalment diferents, alguns es contradiuen i d'altres es complementen, però el que puc assegurar és que a la carrera de farmàcia no es parla d'homeopatia, ja que tots em van comentar que a l'arribar a la botiga no en tenien ni idea de la venda, i els resultava molt difícil receptar o recomanar els productes homeopàtics als seus clients. Per això, a totes les farmàcies, algun dels dependents ha fet un curs d'homeopatia, per poder entendre i saber de què es tracta.

Tots coincideixen en una cosa. L'homeopatia és una medicina molt desconeguda, tant pels farmacèutics, com pels científics o els ciutadans. És per això que la seva opinió en vers aquesta medicina alternativa no és del tot clara, ja que des del punt de vista científic no es pot considerar que funciona, tot i que ells han pogut comprovar i veure com els seus clients repeteixen perquè els ha anat bé. La gran majoria opina que és un molt bon complement pels tractaments convencionals, o com a tractament únic per malalties lleus o síndromes menors. Ara bé, tots creuen que es necessita un bon professional que els tracti, un metge homeòpata que sàpiga de què parla i pugui recomanar un bon tractament, ja que actualment hi ha

moltes persones que recomanen homeopatia per tractar problemes de salut però no són metges. Segons alguns d'ells, amb l'homeopatia no hi ha perill pel que fa a seguretat, tolerància i efectes nocius a curt i llarg termini.

I si aquesta medicina alternativa està anant a l'alça, serà perquè als clients els funciona i els va bé.

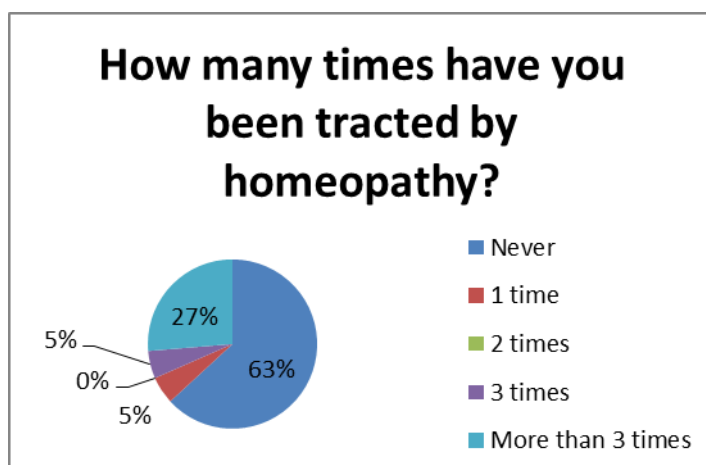
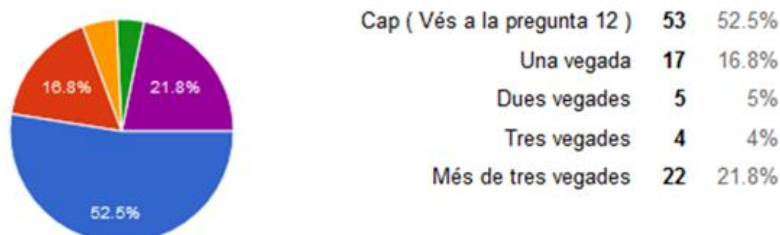
12.2 Anàlisi dels resultats de les enquestes a la població del Pla de l'Estany i comparativa d'aquestes amb la població de York, Anglaterra¹⁵

Per fer aquest estudi, entrevisto un total de 101 persones, de totes les edats, residents al Pla de l'Estany, de les quals 65 són dones i 36 homes.

Per altra banda, vaig fer el mateix qüestionari a 19 persones de York, Anglaterra, d'edats diverses, de les quals 10 homes i 9 dones.

De l'anàlisi del qüestionari, s'extreu que un 52,5% de la població del Pla de l'Estany no s'ha tractat mai amb homeopatia, mentre que un 21,8% s'ha tractat més de tres vegades. En el cas de York, un 63% no s'ha tractat mai amb homeopatia en front d'un 27% que s'hi ha tractat més de tres vegades.

2. Quants cops t'has tractat d'homeopatia?

A la pregunta “creus que és millor la medicina tradicional o l'homeopatia? Per què?”, la majoria dels enquestats han respost que tenen més confiança en la medicina tradicional o moderna, i ho han justificat amb arguments com ara que la

¹⁵ Resta de gràfiques, vegeu Annex E

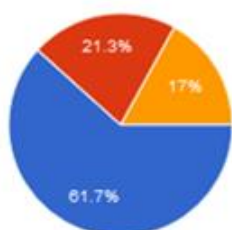
medicina tradicional té una base científica, que és més ràpida, que està més estudiada i contrastada, o que no han provat mai l'homeopatia, entre d'altres.

També hi ha un percentatge menor de persones, que prefereixen l'homeopatia, bàsicament argumenten que és un tractament més natural. Algunes d'aquestes deixen la porta oberta a complementar-la amb la medicina tradicional.

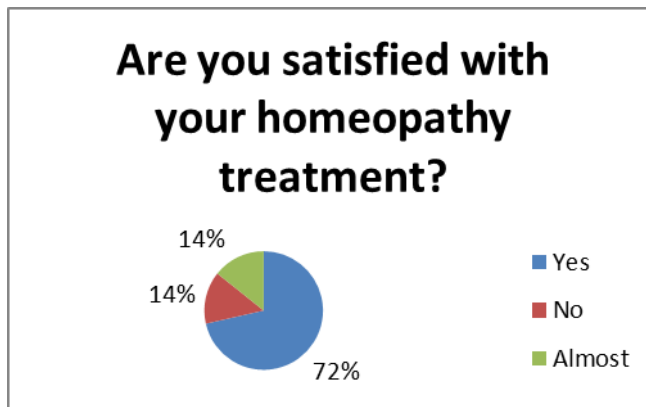
Les persones que s'han tractat amb homeopatia ho han fet per problemes diversos, com ara bronquitis, problemes de pell, refredats, dolors articulars, diarrees, sinusitis, i moltes persones també han arribat a l'homeopatia per problemes d'estat anímic.

En aquests casos, un 45,8% van tractar-se per un període superior a un mes, mentre que un 22,9% va fer un tractament d'una setmana. En el cas de York, un 57% va seguir un tractament llarg en front de la resta que van seguir un tractament més curt. D'aquests, un 66% estan satisfets amb els resultats obtinguts. En el cas York el 71% manifesta millora amb el tractament. En ambdós casos, la majoria dels pacients que no van obtenir resultats satisfactoris van optar per la medicina moderna, i en molt pocs casos van consultar un altre homeòpata o es van decantar per altres mètodes de medicina alternativa.

10. Estàs satisfet amb el teu tractament amb homeopatia?

Sí	29	61.7%
No	10	21.3%
No del tot	8	17%

El 50% dels enquestats al Pla de l'Estany i el 72% dels enquestats a York havien consultat el seu problema amb el metge de capçalera abans de decantar-se per l'homeopatia. En les dues poblacions, solament un terç de les vegades, l'homeòpata va informar al pacient dels ingredients què contenia el seu medicament.

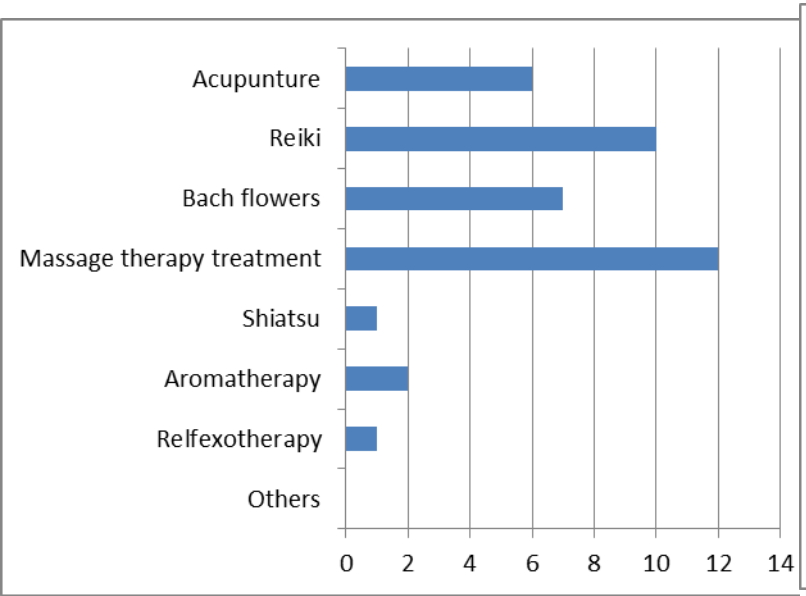
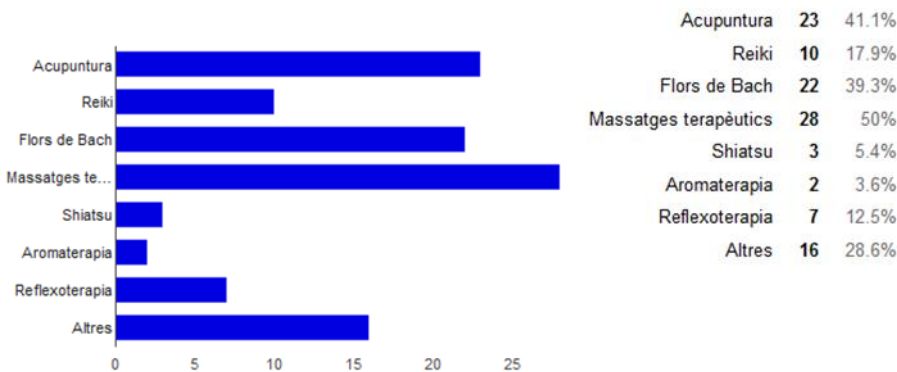
La majoria de les persones enquestades, que manifesten tractar-se amb homeopatia, estan satisfets amb el tractament. Un 71% en el cas de York i un 61.7% en el cas del Pla de l'Estany.

Dels que no han provat mai l'homeopatia, més del 90%, admet que si la medicina moderna no li funcionés, estarien disposats a seguir un tractament homeopàtic. D'aquests, el 60% dels entrevistats a York, no l'han provat mai per desconeixement i el 60% dels enquestats al Pla de l'Estany, manifesten que no l'han provat mai perquè no estan habitualment malalts.

Podríem afirmar que la majoria de pacients tractats amb homeopatia la recomanen. Un 86% en el cas anglès i un 71,7% en el cas català.

De l'enquesta també en podem extreure que, gairebé la totalitat de la població coneix algú que ha estat tractat amb homeopatia, i que la gran majoria ha provat algun tipus de teràpia natural, destacant en ambdós casos els massatges terapèutics, seguit de l'acupuntura en la població catalana i del reiki en la població anglesa.

16. En cas afirmatiu, quina?

13. PREPARACIÓ DEL REMEI ÀLOE VERA 2d EN GRÀNULS DE LACTOSA

Prepararé el remei homeopàtic Àloe Vera 2dh, és a dir, diluït dues vegades a escala decimal.

L'Àloe Vera és una planta perenne coneguda també amb el nom d'atzavara vera, sèver o bàlsam de jardí, de nom científic *Aloe vera*. Pertany a la família de les liliàcies i pot assolir fins a 13 metres d'alçada. És hermafrodita i a vegades forma colònies grans. Es caracteritza per tenir una arrel fasciculada. La tija és llenyosa, curta, cilíndrica i robusta, d'uns 30 a 50cm en les espècies adultes. Les fulles són grans, d'entre 30 i 60cm de llarg per 7-8 d'ample, suculentos, carnosos i enteres, disposades en roseta basal, fins a 20 fulles i es componen en tres capes. Són d'un color verd o verd grisós, amb espines de tons clars en els marges.

Figura 18: Fulles d'Àloe Vera tallades

Les flors de l'Àloe Vera són abundants, petites, tubulars, d'una tonalitat viable (vermell-groc) i tenen forma d'espiga piramidal. La floració és anual.

El fruit que es forma és encapsulat, és a dir, forma una càpsula coriàcia, triangular i prim, el qual tanca al seu interior les llavors.

Principalment, té dos enemics naturals: l'excés d'aigua i les temperatures inferiors a 10°C. D'altra banda, és molt resistent a les plagues i a la manca d'aigua. Creix en sòls calcaris, pobres, preferiblement no molt assolellats.

És originària de l'illa de Socotra, situada al nord-est d'Àfrica, entre Somàlia i el Iemen.

13.1 Material necessari

INGREDIENTS:

- Alcohol 96°
- 2 fulles d'Àloe Vera
- 80 grànuls de lactosa

ESTRIS:

- Tisoires
- Morter i mà de morter
- Envàs de vidre opac
- Guants
- Drap de lli
- Recipient
- Balança
- Etiqueta i retolador
- Comptagotes
- Pot petit de vidre opac

13.2 Utilitat del remei o patiments tractats

L'Àloe ha estat utilitzat medicinalment des de temps molt antics com a tònic i purgant. Els grecs i els romans el consideraven bo per estimular el flux biliar en la curació de les afeccions abdominals. A principi de segle s'usava com a purgant.

Actualment, aquest remei s'usa per la congestió, especialment dels òrgans de la pelvis, de l'abdomen i del cap; per exemple el prolapse menor de l'úter, problemes

de pròstata, restrenyiment, mals de cap... També és útil per la diarrea amb micció dolorosa, normalment determinada per la intolerància alimentària.

Els símptomes milloren amb el temps fred i les compreses fredes. En canvi, aquests empitjoren a l'estiu, amb el clima sec i càlid, als matins d'hora i menjant o bevent.

13.2.1. Tipus constitucional

Les persones que obtenen beneficis del remei *Aloe*, tendeixen a ser irritables, particularment quan hi ha temps ennuvolat. Estan insatsfets, i es disgusten amb ells mateixos, especialment quan van restrets. Se senten cansats i amb poques ganes de fer feina. Curiosament, a aquestes persones els sol agradar la cervesa, tot i que els cau malament.

Aquest remei és comunament útil per a persones de vida sedentària, especialment a l'edat madura o per aquells que sofreixen fatiga fàcil. També és útil per aquells que beuen massa, en especial cervesa.

13.3 Procediment

El procés de preparació d'aquest remei durarà aproximadament 15 dies, i estarà dividit en tres parts. La primera part consistirà en preparar la tintura mare, la qual és la base més important de tota la fabricació del remei. La segona part durarà des del segon al quinze dia, en els quals un cop al dia s'haurà de sacsejar la tintura mare per tal que quedi tot ben barrejat, i la tercera i última part es farà el dia quinze, quan s'obrirà la tintura mare per fer les dilucions necessàries.

Figura 18: Preparació del remei *Aloe Vera* 2d a casa

· Primera part

1. S'agafa l'Àloe Vera i es talla la seva fulla en trossets més petits.
2. Es posen els trossos de la planta dins la mà de morter i s'aixafen del tot.
3. Quan l'Àloe Vera ja hagi estat totalment exprimida, es posa la pasta que haurà quedat com a resultat en un drap de lli.
4. Aquest s'exprimeix completament per tal que ens quedi el suc resultant de la planta.
5. Es mesura la quantitat de líquid que tenim i es fa una regla de tres. Per cada 200g del líquid obtingut de la planta, necessitarem un litre d'alcohol.
6. Un cop tinguem la barreja d'alcohol amb l'Àloe Vera, ho posarem en un envàs de vidre opac i segellarem hermèticament.
7. Guardarem el nostre remei en un lloc fosc, on no hi toqui llum.

· Segona part

Cada dia anirem al lloc on es troba la nostra tintura i ho sacsejarem una mica. La millor manera de moure-ho és únicament posant l'envàs boca avall i després amunt, sense moviments bruscos, ja que d'aquesta manera podríem donar calor.

· Tercera part

1. Obrirem l'envàs amb la tintura mare.
2. Una gota de la tintura mare serà afegida a 10 gotes d'alcohol i aigua (90% d'alcohol i 10% d'aigua). Agitarem el contingut.
3. Repetirem una altra vegada el pas anterior.
4. 10 gotes del remei s'afegeixen a les pastilles de lactosa.
5. Agitem els grànuls de lactosa per assegurar que queden impregnats del remei.
6. Es col·loquen els grànuls dins un envàs de vidre fosc, es segella hermèticament i es guarda fora la llum solar.

D'aquesta manera ja tindrem acabat el nostre producte homeopàtic, i ja podríem dir que està preparat per la consumició del pacient.

13.4. Observacions

Durant el procés de preparació d'aquest remei, he pogut veure que es requereix molt material i temps per dur a terme la seva fabricació. També cal dir que no m'ha estat fàcil aconseguir envasos de vidre opacs o els grànuls de lactosa.

En general, la majoria de remeis estan diluïts a escales centesimals, però també és cert que qui els prepara són màquines, per això vaig creure més oportú fer el meu remei a escala decimal, d'aquesta manera seria més acurada i menys feixuga la fabricació.

A l'hora de buscar informació, m'ha estat difícil trobar tutorials on s'expliqués detalladament el procés que es requereix per la fabricació. Tots els vídeos que he

trobat eren fets per persones sud-americanes, on únicament explicaven com preparar la tintura mare, però mai acabaven de mostrar la part final de la preparació del remei.

Finalment, dir que la majoria de remeis homeopàtics són fets a partir de plantes poc comunes o de verí d'animals difícil d'aconseguir, per això, la meua tintura mare va quedar entre tres possibilitats: *avena*, *chamomilla* o *aloe vera*, ja que eren més fàcils de trobar. Vaig acabar decidint-me per l'Àloe Vera, ja que en tinc al jardí de casa i també m'assegurava que no contenia altres productes.

Figura 20: Remei homeopàtic *Aloe Vera* 2d acabat

La conclusió que puc extreure de la fabricació del remei homeopàtic és, sobretot, que es requereix un temps considerable per preparar-ho. A més, no és un procediment que es fa i s'acaba, sinó que cada dia has de dedicar, encara que sigui un minut, a sacsejar-lo.

He pogut observar que és un procés molt acurat, amb unes pautes molt estrictes. Alhora, he vist que hi ha moltíssims tipus de remeis, cadascun amb el seu ús i tipus de preparació exclusiu.

Crec que preparar un remei homeopàtic ha estat una bona manera de veure tot el que requereix i conèixer més a fons el material i el procés necessari per fer-ho.

14. CONCLUSIONS

Fer aquest treball ha estat una experiència molt gratificant. Puc considerar que he après moltes coses noves sobre l'homeopatia, i he entrat en un món bastant desconegut per mi.

Vaig començar buscant la paraula “homeopatia” a Internet, volia veure quines eren les principals webs que sortien a Google. La meva sorpresa va ser al veure que no totes en parlaven bé, ja que moltes d'elles donaven arguments en contra. Una altra situació que també em va impactar va ser que, al tractar-se d'una medicina alternativa, sense gaires comprovants científics, algunes explicacions es contradeien o s'exposaven de manera diferent. Això va fer que resultés una mica més difícil la redacció del treball.

Els meus objectius principals eren conèixer l'homeopatia des dels seus orígens, passant per la seva part científica i teòrica. A partir d'aquí, vaig decidir fer-me algunes preguntes més concretes, de les quals hauria d'anar trobant la resposta al llarg del treball.

Un dels meus objectius era veure què en sap i què en pensa la població del Pla de l'Estany sobre aquesta medicina alternativa. Després d'enquestar a unes cent persones, puc concloure que en general coneixen l'homeopatia, exceptuant casos de nens petits, algun adolescent i persones de la tercera edat. Tot i això, la majoria prefereix tractar-se amb medicina convencional, encara que de les persones que han provat l'homeopatia, molt poques se n'han penedit. També vaig fer una comparació amb una petita població de York, Anglaterra. A diferència de Catalunya, allà l'homeopatia entra per la seguretat social. Això fa que sigui molt més coneguda i assequible pels habitants. És per aquest motiu que totes les persones que vaig entrevistar s'havien tractat o coneixien algú que havia provat aquesta medicina alternativa alguna vegada. De tot això n'extrec que Anglaterra és un país molt més avançat en la venda d'homeopatia que Catalunya. D'altra banda, allà s'hi troben quatre hospitals homeopàtics, mentre que aquí no n'hi ha cap.

Més tard, vaig voler fabricar el meu propi remei homeopàtic a casa. Vaig creure que era la millor manera de veure tot el procés, què comporta, quins materials es necessiten... La veritat és que no va ser una cosa gens fàcil. Per començar, trobar algun vídeo, llibre o web que expliqués el procés des del principi fins el final va resultar complicat. Un cop ho vaig tenir va ser l'hora de mirar el material que s'havia d'emprar. Algunes coses com els pots de vidre opacs o els grànuls van ser més difícils de trobar del que em pensava. Finalment, vaig veure que elaborar-ho una persona sola no resultava gens fàcil. Comportava molt temps de dedicació, a part de que tot és molt pautat i acurat. Penso que quan aquest productes no s'elaboraven mecànicament, no podien ser tan precisos com ara. També, al buscar informació, m'he adonat que hi ha moltes maneres diferents d'elaborar un producte homeopàtic, tot i que em vaig decantar per la forma més comuna de presentació, els glòbuls. Estic molt satisfeta del resultat, crec que el remei homeopàtic fabricat podria ser semblant als que s'administren a les farmàcies.

La pregunta que feia temps que em rondava pel cap i que ha estat l'eix principal que m'ha portat a fer el treball és, tal i com diu el títol: l'homeopatia és una medicina o un placebo? El fet que les dilucions siguin infinitesimals, fa que hom es plantegi la seva eficàcia. Analitzant tot el treball i coneixent l'homeopatia més a fons, he vist que té una part molt lògica, alhora que alguna no té cap sentit des del meu punt de vista. Durant el procés de recerca he tingut alts i baixos amb aquesta pregunta i he anat passant d'un costat a l'altre. Quan entrevistava el Dr. Joan Mora o la farmacèutica Clara Ferrer, em feien estar convençuda que aquesta funcionava, però després em llegia l'estudi Australià o el llibre de J.M. Mulet i trobava que no tenia cap lògica. Crec que a l'homeopatia li falta molta recerca i moltes proves, sinó, no s'entén com pot arribar a curar malalties agudes o cròniques. Estic en el punt mig entre els dos extrems. Els arguments que diuen que l'homeopatia no va més enllà del placebo són totalment racionals i m'han convençut, l'única cosa que fa que no em decanti totalment cap aquest costat és la meva experiència personal. He estat tractada tres cops i els tres m'ha funcionat. A

partir d'aquí, deixo la meva hipòtesi a l'aire. Potser d'aquí uns anys trobaré la resposta.

Per acabar, dir que m'alegra haver triat aquest tema de recerca. No m'hauria imaginat mai que m'arribaria a interessar tant i que voldria aprofundir més del que tenia pensat en un principi. Arribar aquí és una gran satisfacció, estic contenta de la feina feta, però sobretot, de ser conscient que he après moltíssim sobre l'homeopatia.

15. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

LLIBRES:

· Dr. LOCKIE, Andrew i Dr. GEDDES, Nicola. *Guia completa d' homeopatia: Principis i Pràctica del Tractament. Amb una complerta Gamma d'Autoremeis per a les malalties més comunes.* 1ª edició en espanyol. Guipúzcoa: Raices, 1996.

[MARÇ 2015]

· J.M MULET. *Medicina sense enganys. Tot el que has de saber sobre els perills de la medicina alternativa.* 1ª edició. Barcelona: Pòrtic, febrer 2015.

[SETEMBRE 2015]

· *Programa de especialización en homeopatía, Unidades didácticas 1 a 3.* 1ª edició. Barcelona, setembre 2011.

[GENER 2015]

WEBS:

GENER 2015

<http://html.rincondelvago.com/homeopatia.html>

<http://www.hahnemann.cat/serveis/homeopatia/>

<http://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=homeopatia&operEntrada=0>

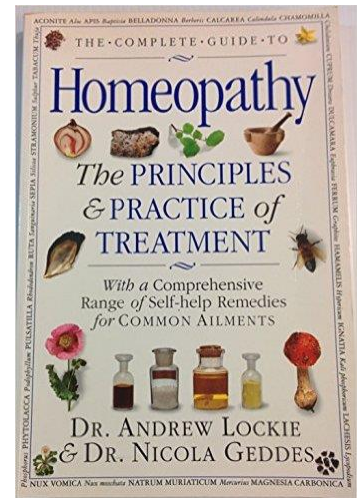
FEBRER 2015

<http://www.homeopatiavalladolid.com/homeopatiacuteta-generalidades.html>

<http://www.geosalud.com/medicinanatural/homeopatia.htm#5>

MARÇ 2015

<http://www.homeopatiaisalut.com/2013-06-24-22-42-42/que-es-l-homeopatia>

ABRIL 2015

<http://www.abchomeopatía.com/diluciones-homeopáticas-y-equivalencias/>

<http://www.boiron.es/pasion-rigor-cientifico>

MAYO 2015

<http://www.farmadandal.com/medicamentos-homeopáticos-com-es-prenen/>

<http://www.salud180.com/salud-z/algunos-principios-básicos-de-la-homeopatía>

<http://www.naturterapia.com/homeopatiaprincipios.htm>

<http://www.homeounicista.com.ar/principal/principio.htm>

JUNY 2015

<http://www.salud180.com/salud-z/top-10-de-mitos-sobre-la-homeopatía>

<https://farmaciariibera.es/blog/como-tomar-gotas-comprimidos-homeopatía/>

<http://www.naturisima.org/los-medicamentos-homeopáticos/>

JULIO 2015

<http://magonia.com/files/informe-homeopatía-nhmrc.pdf>

<https://medium.com/el-blog-de-melquiades/la-homeopat%C3%ADa-no-funciona-93a57853ab2e>

<http://quemalpuedehacer.es/blog/2015/03/11/australia-concluye-homeopatía-no-supera-al-placebo/>

<http://www.abchomeopatía.com/%C2%BFque-es-la-memoria-del-agua/>

<http://lacienciaysusdemonios.com/10-razones-para-no-creer-en/10-razones-para-no-creer-en-la-homeopatía/>

AGOSTO 2015

<http://www.saludymedicinas.com.mx/centros-de-salud/homeopatía/articulos/asi-se-elabora-un-medicamento-homeopático.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=a9GD7O0qV8o>

<https://www.youtube.com/watch?v=afCMTmERI1U>

<https://www.youtube.com/watch?v=C12J1kRN8DY>

<https://www.youtube.com/watch?v=lRzPOpLQia>

SETEMBRE 2015

<http://whatstheharm.net/homeopathy.html>

http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/3137446.stm

<https://www.thinglink.com/scene/480343184455499777>

<http://dlc.iec.cat/results.asp>

IMATGES

FIGURA 1 (BELLADONA)

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b7/Atropa belladonna - K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-018.jpg/240px-Atropa belladonna - K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-018.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b7/Atropa_belladonna_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-018.jpg/240px-Atropa_belladonna_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-018.jpg)

FIGURA 2 (HAHNEMANN)

<http://skepticism-images.s3-website-us-east-1.amazonaws.com/images/jreviews/Samuel-Hahnemann.jpg>

FIGURA 3 (COM TREBALLEN LES FORCES VITALS)

Dr. LOCKIE, Andrew i Dr. GEDDES, Nicola. *Guia completa d'homeopatia: Principis i Pràctica del Tractament. Amb una complerta Gamma d'Autoremeis per a les malalties més comunes*. 1ª edició en espanyol. Guipúzcoa: Raices, 1996.

FIGURA 4 (POTÈNCIA D'UN REMEI SEGONS LA SEVA DILUCIÓ)

Dr. LOCKIE, Andrew i Dr. GEDDES, Nicola. *Guia completa d'homeopatia: Principis i Pràctica del Tractament. Amb una complerta Gamma d'Autoremeis per a les malalties més comunes*. 1ª edició en espanyol. Guipúzcoa: Raices, 1996.

FIGURA 5 (DILUCIÓ TINTURA MARE)

<http://3.bp.blogspot.com/-yMebVihtqGg/VHzm6T5DriI/AAAAAAAAAXA/-LmyjQzUu2Y/s1600/Diluciones%2BHomeopa%CC%81ticas.png>

FIGURA 6 (PRINCIPI SIMILITUD)

http://www.salesdeschussler.com/ftp/50_20130619103706.jpg

FIGURA 7 (DIFERENTS FORMES DE PRESENTACIÓ DE REMEIS HOMEOPÀTICS)

<http://medicinas-alternativas.net/wp-content/homeopatia2.jpg>

FIGURA 8 (GLÒBULS HOMEOPÀTICS)

<http://3.bp.blogspot.com/-68B4EF4WoUKub6HQp6I/AAAAAAAAABAU/3Rn071hfYP0/s1600/homeopatia%2B%25282%2529.jpg>

FIGURA 9 (GOTES HOMEOPÀTIQUES)

<https://psicoesceptico.files.wordpress.com/2010/04/42-20069455.jpg>

FIGURA 10 (JEAN I HENRI BOIRON)

<http://www.boiron.it/media/gemelli-BandW-thumb.jpg>

FIGURA 11 (LOGOTIP MARCA HOMEOPÀTICA HEEL)

http://www.farmaciaserra.com/media/manufacturers/files/l/o/logo_heel.8501063899f8a34e7967fce74b0b7863.jpg

FIGURA 12 (ACUDIT “MEMÒRIA DE L’AIGUA”)

<https://13cb8a53d09cc2863d85bfb68d8e033976f88c4c.googleusercontent.com/host/0B1sCvh2x-C65M0gtcjVhemhVUXc/Dia-mundial-homeopatia.jpg>

FIGURA 13 (VINYETA PÈRDUA DINERS HOMEOPATIA)

<http://wp.production.patheos.com/blogs/exploringourmatrix/files/2014/10/Homeopathy-Mart.jpg>

FIGURA 14 (LOGOTIP CONSELL DE SALUT NACIONAL I INVESTIGACIÓ MÈDICA D’AUSTRÀLIA)

<http://wp.production.patheos.com/blogs/exploringourmatrix/files/2014/10/Homeopathy-Mart.jpg>

FIGURA 15 (PARÀGRAF LLIBRE “MEDICINA SENSE ENGANYS”)

J.M MULET. *Medicina sense enganys. Tot el que has de saber sobre els perills de la medicina alternativa*. 1ª edició. Barcelona: Pòrtic, febrer 2015.

FIGURA 16 (XAVI JIMENO)

Feta per mi

FIGURA 17 (HOMEOPATIA VETERINÀRIA)

<http://urvemace.es/wp-content/uploads/2013/10/homeopatia.png>

FIGURA 18 (FULLES ÀLOE VERA)

<http://www.summamagna.com/wp-content/uploads/2015/08/%C2%BFPara-qu%C3%A9-sirve-el-aloe-vera.jpg>

FIGURA 19 (PREPARACIÓ REMEI ALOE VERA 2d A CASA)

Feta per mi

FIGURA 20 (REMEI HOMEOPÀTIC ACABAT)

Feta per mi